

fagbladet 3F #12025

Gråd, overfusninger og skældud har været en del af dagligdagen for adskillige medarbejdere hos

HOTEL LEGOLAND

Trivslen har aldrig været højere, siger HR-direktøren.

DØDEN I SILOEN

En tragisk arbejdsulykke i Flemløse på Fyn sidste år krævede tre dødsofre. Fagbladet 3F er taget til Rumænien for at høre de efterladtes og de overlevendes historie.

Nøglerne til varig beskæftigelse

Transportbranchen mangler chauffører. Derfor har vi igen i år samlet et stærkt hold fra branchen, der er på udkig efter medarbejdere.

Med et væld af jobmuligheder inden for transportbranchen er der gode chancer for at sikre sig en fremtid med varig beskæftigelse, en attraktiv løn og mange kollegaer i et meningsfuldt job.

På messen samler vi repræsentanter fra både taxi, flextrafik, turistbus, rutebus, godstransport, vogntog, kran,

varebil og gaffeltruck. Det er derfor det perfekte sted at komme i kontakt med alle retninger i branchen. Vi ved fra tidligere år, at mange deltagere på vores messer kan gå derfra med et nyt job.

Alle med interesse for job i transport- og lagerbranchen er velkomne. Dette gælder uanset, om du allerede besidder de nødvendige kvalifikationer og certifikater, eller om du ønsker at erhverve dem.

Scan QR koden
og se datoerne.

Datoer og lokationer

Jobmessen afholdes i medio/ultimo marts i Brøndby, Vejen, Odense, Brabrand, Herning og Nørresundby.

10

BAGSIDEN AF HOTEL LEGOLAND

15 medarbejdere fortæller om et giftigt psykisk arbejdsmiljø på Hotel Legoland. Det var hverdag, at en kollega stod og græd i baglokalet.

ILLUSTRATION / FLEMING DUPONT

FOTO / TOBIAS NICOLAI

3F SUPERLIGA

Behøver man at være et dumt svin for at være en god fodboldspiller?

46

FOTO / PETRUT CALINESCU

22

SORG, SAVN OG MIRAKLER

Ioanas ene søn omkom ved en af de værste dødsulykker i Danmark i mange år. Den anden søn overlevede.

Erhvervslivet jubler over dem. Deres indsats er milliarder af kroner værd. Og så er de overrepræsenteret i statistikken over dødsulykker. Kan du gætte, hvem vi taler om?

Af
JESPER HYHNE
Magasinchef

EN FORUDSIGELIG KATASTROFE

BESKÆFTIGELSEN i Danmark er rekordhøj, og der er ikke særlig mange ledige hænder. Det betyder, at når du bestiller en pizza hos Wolt, er det sjældent en dansker, der leverer den. Når du skal have lagt nyt tag, bliver der måske talt mere polsk end dansk. Og når vi skal have bygget metro i København, rækkehuse i Kolding, supersygehuse eller en silo på et biogasanlæg i Flemløse på Fyn? Du har sikkert gættet det nu – vi taler om de udenlandske arbejdere i Danmark. En kæmpe stor og voksende gruppe, som vi slet ikke kan undvære. De skaber så enorm værdi, “at man ikke kan overvurdere betydningen af international arbejdskraft”, har vice-direktøren for Dansk Industri, Steen Nielsen, sagt. 12 procent af dem, der arbejder på en byggeplads i Danmark, er udlændinge, viser statistikkerne.

**“
Man skal ikke
kunne dø af at
gå på arbejde.
Dansker eller
udlænding.”**

Men prøv at tage et kig på tallene for dødsulykker i byggeriet. Hvor meget tror du, udlændinge fylder her? Et gæt ville være 12 procent, ikke?

Men nej. Der er langt flere. Faktisk over tre gange så mange. 37 procent af de involverede i dødsulykker i bygge- og anlægsbranchen er udlændinge, ifølge en rapport fra Aalborg Universitet.

De fleste dødsfald er blot tal i en statistik, for mange af de udenlandske arbejdere kender danskerne slet ikke. De går på lukkede byggepladser. De er hyret ind til kortere opgaver. De bor sammen med landsmænd i midlertidige boliger. De taler ikke dansk. De ved ikke, at 3F findes. Deres arbejdsliv er langt farligere end danskernes. Og de bliver ovenikøbet dårligere betalt.

I november 2024 skete én af de værste dødsulykker i byggebranchen i mange år.

Tre bygningsarbejdere mistede livet under opførelsen af en silo på et biogasanlæg på Fyn. To af dem, der omkom, var rumænere. Én var fra Belgien.

Seks andre, som stod på toppen af den 24 meter høje silo, da taget styrtede sammen, overlevede på mirakuløs vis. De var allesammen udenlandske statsborgere.

I januar tog to af Fagbladet 3F's journalister til Rumænien for at sætte ansigter på nogle af ofrene for den her skandaløse statistik. Vi talte med to, der overlevede ulykken på biogasanlægget, og med familierne til to af dem, der omkom. De var unge mennesker med håb og drømme og planer for fremtiden. Som gik på arbejde for at spare sammen til at bygge et hus, til at holde ferie og til at købe julegaver til familien. Ligesom os.

De mistede livet i en meningsløs ulykke, hvor ansvaret stadig ikke er placeret. Men ulykken burde ikke kunne ske. Man skal ikke kunne dø af at gå på arbejde. Dansker eller udlænding. Og med den værdi, udlændinge skaber for danske virksomheder og det danske samfund, burde vi passe langt bedre på dem. Hvorfor er det så svært? ■

Bliv vikar for JKS

– din genvej til fast arbejde

Gør som tusindvis af andre. Bliv en del af vikarstyrken hos JKS og skræddersy dit arbejdsliv til dine behov.

Som Danmarks største og mest lokale bemandingsvirksomhed er vi klar til at hjælpe dig med attraktive, gode jobs. Hos os får du en tæt og personlig dialog med vores lokalkendte personalekonsulenter, og med 40 lokale afdelinger over hele landet er vi altid i nærheden.

97 % af vores medarbejdere synes at JKS er bedre end andre vikarbureauer, som de har arbejdet for *). Det skyldes bl.a. ordnede forhold med løn- og ansættelsesvilkår efter kollektiv overenskomst eller efter Vikarlovens bestemmelser.

Hvert eneste år bliver mere end 1.000 medarbejdere fastansat efter endt vikariat gennem JKS, så hos os styrkes dine muligheder for fast arbejde.

Vil du også udvide dit netværk og opnå værdifuld erfaring? Så opret din profil på jks.dk allerede i dag.

Moving your potential

MERE I PENSION

7,7 %

I starten af 2025 stiger pensionen for pensionister, der er medlem af Pensiondanmark. For pensionister over 70 stiger den månedlige pension med 7,7 procent. Hvis man er under 70, er stigningen i gennemsnit på 11,9 procent. Det svarer til cirka 6.000 kroner om året.

Kilde: Pensiondanmark.

HØJERE BESKÆFTIGELSE

3.035.400

Så mange lønmodtagere var i beskæftigelse i Danmark i november 2024. Det er ny rekord og 2.700 flere end i oktober 2024. Det er især seniorer mellem 55 og 74 år og udenlandsk arbejdskraft, der står for stigningen.

Kilde: Danmarks Statistik og STAR.

FÆRRE KONKURSER

12.110

Sidste år blev 12.110 job – fordelt på 2.491 virksomheder – ramt af konkurs. Det er noget lavere end i 2023 og i 2022.

Kilde: Danmarks Statistik.

SEJR TIL 3F VED VOLDGIFTSRETEN

“

Jeg er virkelig glad på vegne af vores medlem i sagen, men også på vegne af mange andre af vores medlemmer, som også kan få gavn af afgørelsen.

Det siger forhandlingssekretær ved 3F's Byggegruppe, Michael Severinsen, om, at bygningsarbejdere nu fra første ansættelsesdag har **ret til sygeløn**, hvis de er sygemeldt som følge af en arbejdsskade på jobbet og har arbejdet under overenskomst mellem 3F og Dansk Industri (DIO III).

Det er konsekvensen af en vigtig principiel sejr, som 3F har vundet ved voldgiftsretten.

BACKSTAGE

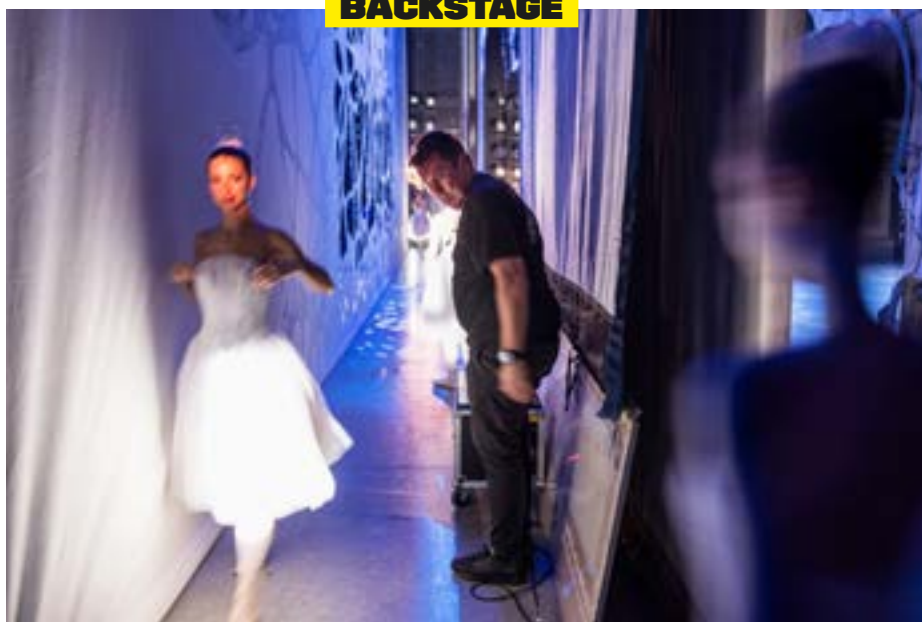

FOTO / JOACHIM RODE

3F'ere skaber magi

HVERT ÅR I DECEMBER opfører Den Kongelige Ballet "Nøddeknækkeren" i København. Bag scenen er det 3F'erne, der skaber den særlige julemagi. Her er det scenetekniker og maskinerist Michael Sloth, der står ved siden af ét af de 400 kilo tunge bagtæpper.

MERE TIL DE RIGE

1.000.000 kr.

Så meget mere har de godt 55.000 rigeste danskere fået i hånden i løbet af de seneste ti år.

I 2013 havde den rigeste ene procent godt 1,6 millioner kroner til rådighed efter skat.

I 2023 var deres disponible indkomst steget til 2,6 millioner kroner årligt.

Det svarer til en stigning på næsten 60 procent.

I samme periode fra 2013 til 2023 havde de fattigste 10 procent af befolkningen en fremgang i den disponible indkomst på godt 4 procent.

Kilde: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE).

FØDSELSDAG

ILLUSTRATION / JULIE ASMUSSEN

ÅRETS TILLIDSVALGTE 2024

FOTO / JOACHIM RODE

Medlemsnedgang skal stoppes

1. JANUAR fyldte 3F 20 år.

3F er en fusion mellem "arbejdsmændene" i SiD og de kvindelige ufraglærte i KAD.

Ifølge 3F's formand, Henning Overgaard, er den største bedrift for 3F, at de har sikret en rigtig pæn reallønsfremgang for medlemmerne.

Han fremhæver også forbedrede overskomster som for eksempel fritvalgs-konto samt Arne- og seniorpension som store sejre.

Den største udfordring er ifølge Henning Overgaard medlemsudviklingen, som er gået fra 400.000 medlemmer i 2005 til 250.000 i dag.

Det er en bunden opgave at gøre alt, hvad vi kan, for at vende udviklingen til et plus, siger Henning Overgaard.

"Jeg troede, det var en joke"

SÅDAN SAGDE SØREN JOHNSEN fra Danfoss Power Solutions, da han blev kåret til én af årets fem tillidsvalgte i 3F i 2024.

Årets fem tillidsvalgte er **Mohammad Al-Hajj** (Hvidovre Vej og Park), **Søren Johnsen** (Danfoss Power Solutions), **Svend Erik Madsen** (Danish Agro), **Karin Hansen** (Vikingbus) og **Charlotte Bisbjerg Christiansen** (Scandlines).

GODT GÅET

ARIF OG KOLLEGAERNE SERVERER

180.000 LITER FADØL

OM ÅRET

Man skal være lidt speciel for at lange fadøl over disken som bartender på Oslobåden.

$$\begin{array}{r} 6 \text{ flasker} \\ \times 500 \text{ liter pr. flaske} \\ \times 60 \text{ årlige påfyldninger} \\ \hline = 180.000 \text{ liter fadøl om året} \end{array}$$

I SNART TI ÅR har Arif Aydemis serveret øl, drinks og andre forfriskninger til gæsterne, når Oslobåden sejler mellem København, Frederikshavn og Oslo. På en tur med op til 1.800 passagerer bliver der langet mange drikkevarer over disken i skibets forskellige barer.

– Det er et skønt job. Jeg elsker tempoet, menneskerne, og at der er lidt ekstra fokus på bartenderen, når man laver en cocktail, siger Arif Aydemis.

Han fremhæver stamgæsterne som en vigtig del af oplevelsen. Mange passagerer kommer igen år efter år, og flere kender efterhånden personalet og omvendt.

– Det er dejligt, når gæsterne kommer op til baren, og man kan snakke lidt med dem, siger Arif Aydemis.

Arbejdet på et skib er særligt. For eksempel er man altid en del af sikkerhedsberedskabet, selv når man har fri.

– Man skal være lidt speciel for at arbejde her, for man bor jo på sin arbejdsplads, siger Arif Aydemis. ■

Tekst
Frederik Aagaard Zeuthen
frederik.zeuthen@3f.dk

+
Fotomanipulation
Jakob Thorbek

+
Foto
Kasper Løftgaard

BØRNENES DRØM DE ANSATTES MARERIDT

Fagbladet 3F har undersøgt arbejdsmiljøet på **LEGOLANDS HOTELLER**, hvor 15 medarbejdere har oplevet en hverdag præget af frygt, gråd og chefer, der råbte ad dem. Legoland skriver, at kritikken ærgrer dem, og at trivslen aldrig har været højere end nu.

Tekst
Katrine Rosenbæk
katrine.rosenbaek@3f.dk
+
Illustration
Flemming Dupont
+
Foto
Lars Just

ANGST OG HJERTEBANKEN: **BIRGITTE VAR BANGE FOR AT BRYDE SAMMEN**

RECEPTIONEN på Hotel Legoland i Billund ser ud, som om den er bygget af store legoklodser. På væggen bag hænger flere end 5.000 af de små, ikoniske Lego-figurer.

Og så er der en dør ind til et lille personalerum.

Det var her, receptionisten Birgitte Røntved en morgen i september 2023 stod og rystede med listen over gæster, der skulle ankomme, i hænderne.

Om lørdagen havde Birgitte Røntved bisat sin mor, der var sovet ind efter et langt kræftforløb.

– Jeg havde det ikke godt. Jeg havde hjertebanken, siger hun.

Birgitte Røntved stod midt i et angstanfald.

Hun fortæller, at receptionistchefen bagefter gik med til, at Birgitte Røntved ikke skulle stå alene i receptionen resten af 2023.

– Jeg var angst for at være alene, for hvad nu, hvis jeg brød sammen og ikke kunne tage mig af gæsterne? siger hun.

Månederne gik, og selvom hun ikke havde det godt med det, begyndte Birgitte Røntved efter nytår igen at stå alene i receptionen.

Derfor blev hun meget overrasket, da hun i marts 2024 fik en skriftlig advarsel af hotelledelsen, som Fagbladet 3F har læst. Her skrev ledelsen blandt andet, at Birgitte Røntved opponerede mod at stå alene i receptionen.

– Jeg syntes, det var stort af ledelsen, at de gik med til, at jeg ikke skulle stå alene. Men da jeg fik advarslen, følte jeg, at de brugte det mod mig. De sparkede til mig, mens jeg lå ned, siger hun. >>>

Birgitte Røntved, 45 år

Fik sit første job i Legoland som 17-årig.

Receptionistelev på Hotel Legoland fra 2015.

Fastansat receptionist på Hotel Legoland fra 2018 til 2024.

Har i dag et nyt job.

Ledelsen skrev (...), at jeg var skyld i dårlig stemning og arbejdsmiljø.

Birgitte Røntved meldte sig syg og kom ikke tilbage. Det blev enden på næsten 30 års ansættelse hos Legoland.

Birgitte Røntved var 17 år, da hun fik sit første job i forlystelsesparken. Den eneste sæson, hun ikke arbejdede i parken, var i 1999, indtil hun i 2015 blev elev i receptionen på hotellet, hvor hun blev fastansat i 2018.

Hun fortæller, at de to hoteller og campingpladsen, der hører sammen med parken, fik en ny direktør i oktober 2022, Kari Brandsgård.

– Efter hun kom til, gik det ned ad bakke. Det gik ud over personalet, siger Birgitte Røntved.

Hun oplevede, at arbejdsopgaver blev taget fra hende, uden at hun blev taget med på råd. Blandt andet det ansvar, hun havde for den lille butik ved receptionen, hvor man kan købe snacks og Lego.

– Jeg følte mig ikke set. Jeg følte, at de nedvurderede min arbejdsindsats. Jeg

tænkte, om det var, fordi jeg ikke var god nok? Jeg begyndte at tvivle på mig selv.

Efter Birgitte Røntved sygemeldte sig, lavede hun en fratrædelsesaftale med hotellet.

Det viste sig, at hotellet ikke havde betalt korrekt løn til hende. Hun fik derfor en efterbetaling på 12.000 kroner, som Fagbladet 3F har set dokumentation for.

Der er særligt ét af punkterne i advarselen, som Birgitte Røntved stadig hæfter sig ved.

– Ledelsen skrev, at jeg havde en utilfredsstillende måde at kommunikere med mine kollegaer på, og at jeg var skyld i dårlig stemning og arbejdsmiljø.

Men hun mener ikke, at hun var negativ. Hun var dybt ulykkelig, fordi hun havde mistet sin mor.

Hun mener heller ikke, at det var hende, der skabte det dårlige arbejdsmiljø. Tværtimod følte hun sig ramt af det.

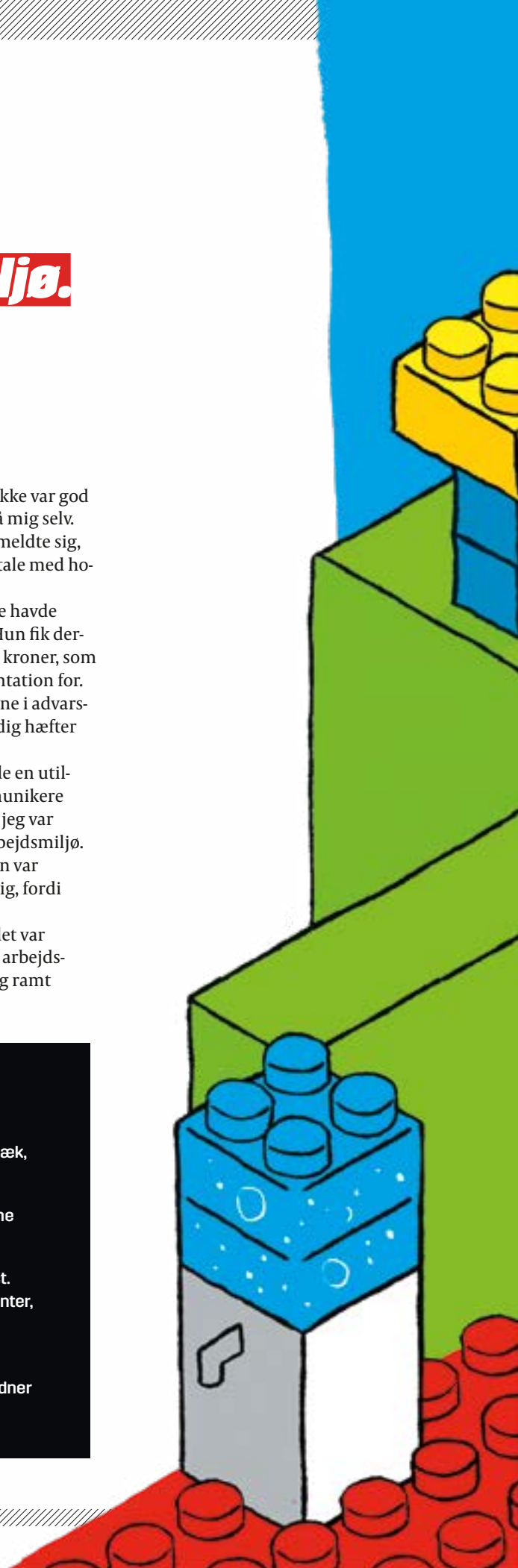
Sådan har vi gjort

Fagbladet 3F har talt med 15 personer, som har arbejdet på Hotel Legoland og Legoland Castle Hotel fra 2015 og til nu. De fortæller, at arbejdsmiljøet led et knæk, efter Kari Brandsgård tiltrådte som direktør i oktober 2022.

Fem af dem har været sygemeldt på grund af deres arbejde, og i tre af tilfældene er det meldt som erhvervssygdom til Arbejdsmarkedets Erhvervssikring.

Artiklerne bygger desuden på en række dokumenter, som Fagbladet 3F har læst. Blandt andet mails, Facebook Messenger- og SMS-samtaler, fortrolige dokumenter, screendumps af vagtplaner, kalendere og lønsedler, dokumenter og udtalelser fra læger samt en anmeldelse til Arbejdstilsynet.

Fagbladet 3F har efterprøvet beskrivelser af situationer ved at tale med øjenvidner eller personer, der efterfølgende har fået episoden fortalt.

15 MEDARBEJDERE: ET GIFTIGT ARBEJDSMILJØ

Overfusninger

De personer, Fagbladet 3F har talt med, fortæller om et giftigt arbejdsmiljø præget af frygt og en hverdag med overfusninger, gråd og en følelse af at være overvåget af cheferne. Flere har følt sig manipuleret.

Ny direktør

De fortæller, at arbejdsmiljøet led et knæk, efter Kari Brandsgård tiltrådte som direktør i oktober 2022.

Sygemeldinger

Fem af medarbejderne har været sygemeldt på grund af deres arbejde på hotellerne, og i tre af tilfældene er det meldt som erhvervssygdom til Arbejdsmarkedets Erhvervssikring.

Lukkethed om APV'er

Flere fortæller, at de hverken kunne få adgang til de lovpligtige arbejdspladsvurderinger, APV'erne, selvom de skal ligge tilgængelige for medarbejdere, eller de interne medarbejdertilfredshedsundersøgelser.

Dårligt psykisk arbejdsmiljø

Ifølge medarbejderne viste undersøgelserne problemer med det psykiske arbejdsmiljø, og det holdt de også møde med ledelsen om, fortæller de.

Fraværende chefer

De fortæller, at de nærmeste chefer var fraværende, at fællesbeskeder blev givet i Facebook Messenger-grupper, og at de ofte blev kontaktet over Facebook Messenger og spurgt, om de kunne tage en vagt.

Forstyrrelser i ferierne

Flere har oplevet at blive kontaktet i ferier og på fridage. Nogle har oplevet, at de selv måtte finde en afløser, når der var sygdom.

Manglende lydhørhed

De fortæller, at de flere gange har forsøgt at gøre ledelsen opmærksom på problemerne, hvilket Fagbladet 3F har set dokumentation for.

HOTEL LEGOLANDS HR-DIREKTØR: TRIVSLEN HAR ALDRIG VÆRET HØJERE

Fagbladet 3F har forelagt kritikken for Legoland og spurgt, om direktør Kari Brandsgård vil stille op til interview. Det vil hun ikke.

Legoland har i stedet sendt et skriftligt svar fra HR-direktør Claus Jeppesen:

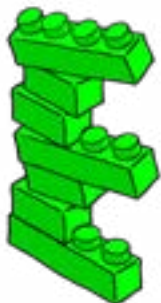
“For os er det fortsat altid vores første-prioritet, at der er et trygt og sundt arbejdsmiljø for vores ansatte. Det ærgrer os især, at det ikke er lykkedes for de pågældende, når vi faktisk kan se, at trivslen på hotellet er steget med 11 procent, siden den nye ledelse tiltrådte i 2022, og at den aldrig har været højere, end den er nu. Dette ændrer dog ikke på, at vi vil blive ved med at have fokus på at forbedre arbejdsmiljøet.”

Receptionistchef har skiftet stilling

Efter Fagbladet 3F har skrevet om det dårlige arbejdsmiljø på Hotel Legoland, er receptionistchefen, der bliver kritiseret, stoppet som receptionistchef. Hun har fået en anden lederstilling på hotellet. – Lederen har to små børn og er derfor, efter eget ønske, tiltrådt en stilling, hvor der er bedre plads til at få privat- og arbejdsliv til at hænge sammen. Det er vi meget glade for, skriver HR-direktør Claus Jeppesen i et skriftligt svar.

KARI BRANDSGÅRD, DIREKTØR FOR HOTEL LEGOLAND:

Vi oplevede medarbejdere, der decideret modarbejdede et godt arbejdsmiljø.

FTER KARI BRANDSGÅRD tiltrådte som direktør for Legolands tre overnatningssteder i oktober 2022, led arbejdsmiljøet et knæk, fortæller dem, Fagbladet 3F har talt med.

Der gik ikke længe, før den nye direktør begyndte at ændre arbejdsgange på hotellet uden at tage medarbejderne med på råd, lyder det.

Derfor indkaldte receptionisterne direktøren til et krisemøde i foråret 2023, men det ændrede ikke på noget, fortæller de.

I maj 2024 havde receptionisterne Jeannette Jørgensen, Stine Lykke Nyvang og Birgitte Røntved taget fat i deres lokale

3F-afdeling i Billund. På vegne af kvinderne sendte 3F en mail til Kari Brandsgård, som Fagbladet 3F har læst.

Her beskrev 3F-afdelingen, at medlemmerne oplevede et hårdt psykisk arbejdsmiljø. 3F-afdelingen spurgte, om ledelsen ville være med til et møde, hvor arbejdsmiljøet skulle drøftes.

Det svarede Kari Brandsgård nej til.

I en mail skrev direktøren, at det selvfølgelig er ledelsens ansvar at sikre et godt arbejdsmiljø, men at det kun kan lykkes ved et samspil mellem ledelse og medarbejdere. Hun bekræfter, at det har været en udfordring i receptionen.

“Vi oplevede medarbejdere, der decideret modarbejdede et godt arbejdsmiljø”, skrev hun og fortalte, at det resulterede i flere møder og i et enkelt tilfælde en skriftlig advarsel.

Hun skrev også om “det meget kendte ledelsesdilemma: at ganske få medarbejdere, der modarbejder fællesskabet, kan skabe et dårligt arbejdsmiljø.”

Når Fagbladet 3F har talt om Kari Brandsgård med dem, der har arbejdet på hotellerne, har flere af dem undret sig over, at Kari Brandsgård i 2024 talte ved en konference om strategisk arbejdsglæde.

3F: FORFÆRDELIGT OG UACCEPTABELT

Mette Jensen, som er forhandlingssekretær i 3F Privat Service, Hotel og Restauration, kalder medarbejdernes oplevelser for “forfærdelige”.

– De er blevet behandlet uacceptabelt. Folk skal jo ikke blive syge af at gå på arbejde, siger hun.

I maj 2024 spurgte den lokale 3F-afdeling i Billund, om direktør Kari Brandsgård ville mødes og tale om arbejdsmiljøet. Det sagde hun nej til.

Og det undrer Mette Jensen sig over.

– Den lokale fagforeningsafdeling er en naturlig samarbejdspartner for en arbejdsgiver. Den danske model er jo bygget til, at vi kan sætte os sammen, snakke om tingene og finde en løsning på problemerne, siger hun.

Stine Lykke Nyvang, 31 år

Receptionist på
Hotel Legoland 2019-2024.

Er i dag sygemeldt med en
akut belastningsreaktion
efter sin tid på hotellet.

MOBBET OG IGNORERET: STINE FØLTE SIG NEDGJORT

TINE LYKKE NYVANG oplevede igen og igen at blive kontaktet af sin chef, når hun havde fri.

Selv juleaftensdag 2023 tikkede der et arbejds-spørgsmål ind fra chefen.

Stine Lykke Nyvang, der var sæsonansat receptionist hos Hotel Legoland, stod mere eller mindre hele tiden til rådighed, fortæller hun.

Hun turde ikke lade være, for så var hun bange for, at hun aldrig ville blive fastansat.

Stine Lykke Nyvang mødte også ind på nattevagter med kort varsel, når der var brug for det.

- Jeg ved godt, at Legoland helt naturligt har mange sæsonansatte. Men jeg oplevede så mange gange at få at vide, at hvis jeg bare gjorde dét og dét, så ville jeg blive den næste til at få en fastansættelse. Uanset hvor hårdt jeg knoklede, skete det ikke, siger Stine Lykke Nyvang og fortsætter:

- Selvom jeg selvfølgelig ikke havde krav på en fastansættelse, fik receptionistchefen mig jo til at tro på, at jeg ville få det. Hun var manipulerende, og derfor blev jeg.

Hun stoppede på hotellet i juli 2024. Efterfølgende er det mest den måde, hun oplevede, at receptionistchefen var på, som fylder hos hende.

- Hun skiftevis ignorerede mig og nedgjorde mig.

Fagbladet 3F har læst notater fra Stine Lykke Nyvangs lægejournal, hvor lægen skriver, at hun er sygemeldt med en akut belastningsreaktion efter sin tid på hotellet.

Lægen skriver blandt andet, at Stine Lykke Nyvang har været udsat for mobning af ledelsen, som også har råbt ad hende.

Af lægenotatet fremgår det, at Stine Lykke Nyvang har oplevet angst, tanke-mylder, hjertebanken og koldsved. Især når hun tænker på at møde sine tidligere chefer.

- Jeg er flyttet fra Billund, fordi jeg ikke turde gå ned og handle ind. Jeg er angst for at løbe ind i mine gamle chefer.

Hun har det også svært med at være alene, fremgår det af lægenotatet.

- Jeg kan ikke holde ud, når min kæreste tager på arbejde. Hver søndag aften slår det klik, siger hun, når hun tænker på, at han skal afsted næste morgen.

**Jeg er flyttet fra Billund,
fordi jeg ikke turde gå
ned og handle ind.**

Lene Knudsen, 46 år

Receptionist på Hotel Legoland 2022-2024.

Arbejder i dag som receptionist-chef på et andet hotel.

EKSPERT PSYKOLOGISK UTRYGHED HAR TÆT RELATION TIL STRESS

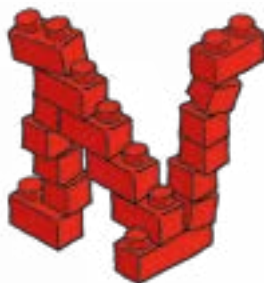
ET ARBEJDSMILJØ som det, der bliver beskrevet på Hotel Legoland, er karakteriseret ved et stort fravær af psykologisk tryghed, mangel på tillid og mangel på kommunikation.

Sådan lyder det fra Tanja Kirkegaard, der er ph.d. i psykologi og forsker i psykisk arbejdsmiljø, stress og ledelse ved Aalborg Universitet. Hun udtaler sig generelt.

– Hvis man arbejder i den slags miljøer, som også er præget af overvågning, konflikt og mangel på dialog og indflydelse, er der en tæt relation til stress, siger Tanja Kirkegaard. Hun understreger, hvor vigtigt det er, at der er psykologisk tryghed på arbejdspladsen.

– Hvis chefen overvåger medarbejderne, kan det føre til en frygtbaseret kultur, hvor man ikke tør fortælle chefen, hvad man ikke synes fungerer.

OVERFUSET AF CHEFEN: LENE TALTE FOR DØVE ØREN OM GRÆDENDE KOLLEGAER

ÅR 46-ÅRIGE Lene Knudsen ser tilbage på det halvandet år, hun arbejdede på Legolands hoteller, er det med frygt og ubehag.

– Man opfatter

det som et smart og flot hotel, hvor familier hygger sig og skaber gode minder og oplevelser. Og så var det noget helt andet bag skranken. Man skulle være på, være glad og have overskud i receptionen.

Fem minutter efter stod man ude bagved og græd, siger hun og fortsætter:

– Man tror jo ikke, det sker sådan et sted.

Når Lene Knudsen var på arbejde i receptionen på Hotel Legoland, så hun sjældent sin chef.

Hun kommunikerede primært gennem beskeder, mails og den Facebook-gruppe, receptionisterne havde, fortæller Lene Knudsen.

– Det var godmorgen og farvel. Hun spurgte aldrig, hvordan det gik.

Derfor skrev Lene Knudsen en liste med ting, hun skulle spørge chefen om. Hun samlede til bunke. Så gik hun op på chefens kontor og spurgte, om hun havde fem minutter.

– Hun sagde, at “I vil fanden gale mig have fem minutter her og der. Jeg har ikke tid til det!”, fortæller Lene Knudsen.

Overfusningen satte sig i Lene Knudsen.
– Man lever i en form for angst. Man tør ikke sige noget.

Men Lene Knudsen blev alligevel ved.

– Jeg sagde til hende flere gange, at medarbejderne i receptionen stod ude bagved og græd på skift. Men der skete ikke noget.

Lene Knudsen fik at vide, at hvis hun ikke kunne lide lugten i bageriet, så kunne hun bare smutte, fortæller hun.

Det bekræfter en kollega, som Lene Knudsen snakkede med bagefter, og Fagbladet 3F har også set en besked til en kollega, hvor Lene Knudsen omtalte samtalen med chefen.

Lene Knudsen stoppede på Hotel Legoland 1. januar 2024.

– Jeg kunne se, at receptionistchefen løb stærkt. Men hvis hun ikke har holdet med, løber hun ingen vegne. Jeg søgte noget andet, for jeg har haft mange diskussioner, hvor jeg har stået og grædt og rystet.

I dag arbejder hun som receptionist-chef på et andet hotel.

– Jeg har lært, hvordan jeg ikke skal lede, siger hun.

Jeg sagde til hende flere gange, at medarbejderne i receptionen stod ude bagved og græd på skift.

EN GULDRANDET FORRETNING: **EJERNE AF LEGOLAND APS HAR TJENT STYRTENDE SUMMER PÅ PARKEN OG HOTELLERNE**

Hotel Legoland og Legoland Castle Hotel er en del af Legoland ApS, som ud over parken driver tre overnatningssteder.

Det tredje sted er Legoland Holiday Village, en campingplads.

Virksomheden kom ud af 2023 med sit næstbedste resultat nogensinde, da den omsatte for 860 millioner kroner.

Ifølge regnskabet blev 252 millioner tjent på "overnatning". Overskuddet efter skat var på 179 millioner kroner.

Legoland ejes af Merlin Entertainments, som har flere forlystelsesparker verden over. Merlin Entertainments ejes af kapitalfonden Blackstone, den canadiske pensionskasse CPPIB og af Kirkbi A/S, som med 47,5 procent er den største ejer af selskabet. Kirkbi A/S er Kirk Kristiansen-familiens private holding- og investeringsselskab.

Bestyrelsesformanden i Kirkbi A/S er Thomas Kirk Kristiansen. Han er fjerde generation i Kirk Kristiansen-familien. Ole Kirk Kristiansen grundlagde Lego i 1932 i Billund, mens Legoland åbnede i 1968.

HVOR MEGET SKAL DU FINDE DIG I SOM MEDARBEJDER?

Skal man selv skaffe en afløser, når man er syg? Må chefen ringe til dig, når du holder fri? Mette Jensen, forhandlingssekretær i 3F Privat Service, Hotel og Restauration forklarer, hvilke regler der gælder.

Må min chef kontakte mig, når jeg har fri efter en normal arbejdsdag?

DER ER FORSKEL på hverdag og ferie. I princippet må chefen gerne skrive til en medarbejder efter en normal arbejdsdag, men du har ingen forpligtelse til at reagere på det. Hvis arbejdsgiver får en sygemelding og prøver at få vagtplanen til at gå op, må vedkommende gerne kontakte dig om aftenen og spørge, om du kan tage aftenvagten i stedet for morgenvagten den følgende dag. Chefen skal bare ikke kontakte dig med noget, der lige så godt kunne vente til næste dag, hvor du møder ind.

Må min chef kontakte mig om arbejdsrelaterede ting på Facebook Messenger uden for arbejdstiden?

JEG SYNES, det er mest respektfuldt, hvis chefen ringer til én personligt. Det der med "bare" at skrive i en eller anden chatfunktion på et socialt medie, mener jeg er disrespekt over for folk. Men der står ikke noget i overenskomsten om det.

Må min chef kontakte mig, når jeg har ferie og fridage?

HVIS EN CHEF KONTAKTER DIG under en ferie, skal det virkelig have karakter af noget uopsætteligt, som gør, at man er nødt til at forstyrre dig, for ferien har jo et rekreativt formål: Det er her, man slapper af. Det skal være død, brand og ødelæggelse. Det må ikke bare handle om vagter.

Skal jeg selv sørge for en afløser, når jeg bliver syg?

NEJ, DET ER LEDELSENS ANSVAR at finde en afløser, når du melder dig syg. De fleste virksomheder har en politik for sygemelding. Typisk skal man ringe til sin chef for at sygemelde sig, og typisk må man ikke bare sende en SMS. Så det burde også gælde den anden vej: at arbejdsgiver heller ikke bare kan sende dig SMS'er, når hun vil have dig til at dække vagter på grund af sygemeldinger.

Må min chef ændre i min vagtplan fra den ene dag til den anden?

NÅR MAN ARBEJDER i hotel- og restaurationsbranchen, ved man godt, at man skal arbejde aften og weekend. Ens fritid bliver dyrebar, og det er derfor en alvorlig ting at ændre folks vagtplaner.

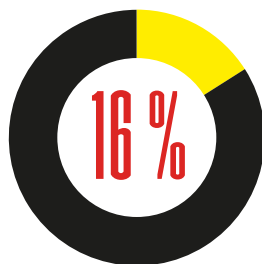
Ifølge overenskomsten skal vagtplanen indeholde fire ugers turnus, og du skal have den fire uger inden den første vagt.

Efter du har fået den udleveret, må arbejdsgiver ændre i den med 14 dages varsel. Vagtplanen kan dog ændres med en uges varsel, hvis der er tvingende grund til det. Det skal være noget, arbejdsgiver ikke har nogen indflydelse på. Det kan for eksempel ikke være sygdom, for arbejdsgiver må forvente, at personalet kan blive syge.

Overenskomsten er tegnet i en tid, hvor du fik den udleveret fysisk i hånden på et stykke papir. I dag er der app-systemer, som gør det nemmere at ændre i vagtplanen. Men reglerne er altså de samme. Så det er sådan set ikke i orden at ændre på vagtplanen mindre end 14 dage før.

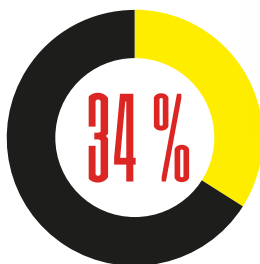
RUB NEGLENE, OG SKJUL FØLELSERNE: ANSATTE PÅ HOTELLER ARBEJDER UNDER PRES

Har du følt dig stresset?

Hver 6. af de ansatte inden for hotel- og camping-området svarer ja til, at de hele tiden eller ofte har følt sig stresset inden for de seneste to uger, og at den vigtigste kilde er arbejde eller både arbejde og privatliv.

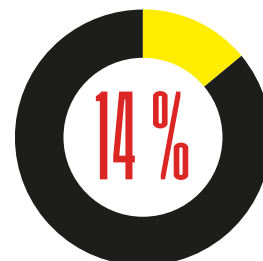
For ansatte på restauranter og barer er tallet 17 procent.

Holder du aldrig fri?

En tredjedel af de ansatte inden for hotel- og camping-området svarer ja til, at de altid eller ofte står til rådighed uden for normal arbejdstid.

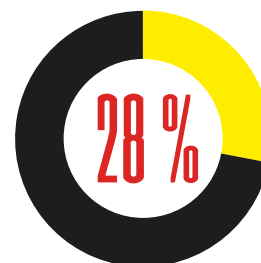
For ansatte på restauranter og barer er tallet 42 procent.

Er du bange for at miste dit job?

Hver 7. af de ansatte inden for hotel- og camping-området svarer ja til, at de i meget høj grad eller i høj grad er bekymret for at blive arbejdsløse.

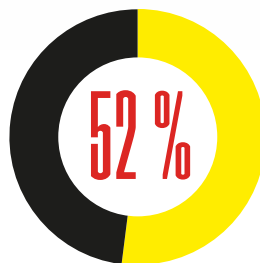
For ansatte på restauranter og barer er tallet 14 procent.

Lægger du låg på dig selv?

Mere end en fjerdedel af de ansatte inden for hotel- og camping-området svarer ja til, at deres arbejde i meget høj grad eller i høj grad kræver, at de skjuler deres følelser.

For ansatte på restauranter og barer er tallet 24 procent.

Er du ofte nødt til at arbejde hurtigt?

Over halvdelen af de ansatte inden for hotel- og camping-området svarer ja til, at det altid eller ofte er nødvendigt at arbejde meget hurtigt.

For ansatte på restauranter og barer er tallet 68 procent.

Kilde:
National Overvågning af Arbejdsmiljøet
blandt Lønmodtagere, gennemført af
Danmarks Statistik for Arbejdstilsynet i 2023.
Resultaterne er behæftet med en vis usikkerhed.

Tekst
Frederik Aagaard Zeuthen
frederik.zeuthen@3f.dk

Foto
Kasper Løftgaard

SIKKERHEDSSKABEREN

Som arbejdsmiljørepræsentant har Thomas Thomsen en vigtig mission: Alle skal sikkert hjem fra arbejde.

THOMAS THOMASEN har været arbejdsmiljørepræsentant (AMR) så længe, at han ikke husker, hvornår han begyndte. Men én ting ved han: Arbejdet som AMR er vigtigt. I entreprenørbranchen er mange opgaver ikke standardiserede. De skal løses løbende, og risikoen skal vurderes undervejs.

– Branchen har været præget af, at mange ventede på at få at vide, hvad de skulle. Men vi har heldigvis fået vendt bøtten, så folk selv tager initiativ til forbedringer af arbejdsmiljøet, siger Thomas Thomsen.

Thomas Thomsen og andre arbejdsmiljørepræsentanter har længe arbejdet for, at flere såkaldte tilløb til ulykker bliver rapporteret. Altså de situationer, hvor noget næsten går galt. Det giver mulighed for at dele erfaringer og finde løsninger, før der sker ulykker.

– Det er ikke bare min ære, der er på spil, det er også virksomheden, der er meget interesseret i at undgå ulykker, siger Thomas Thomsen.

”

Alle skal komme sikkert hjem, og ingen skal presses til noget, der er farligt.

LEVESÆTNING

Jeg vil ikke dømme mennesker.

Hvis nogen gør noget, jeg synes er dumt, så er der en grund til, at de gør det. Der er ingen, der bevidst gør noget dumt.

THOMAS THOMASEN 53 ÅR

Arbejds miljørepræsentant og sjakbajs ved entreprenørvirksomheden Per Aarsleff A/S.

Uddannet vodbinder og brøndborer og har desuden en uddannelse inden for vagt og sikkerhed.

Underviser desuden på grundvandsteknikeruddannelsen.

Thomas' gode råd

Tro på, det kan lade sig gøre

– Der er så mange gange, nogen siger: Det har vi prøvet, det kan ikke lade sig gøre.
– Det er et levn fra tidligere flaskoer, men forudsætningerne ændrer sig hele tiden. Så prøv igen.

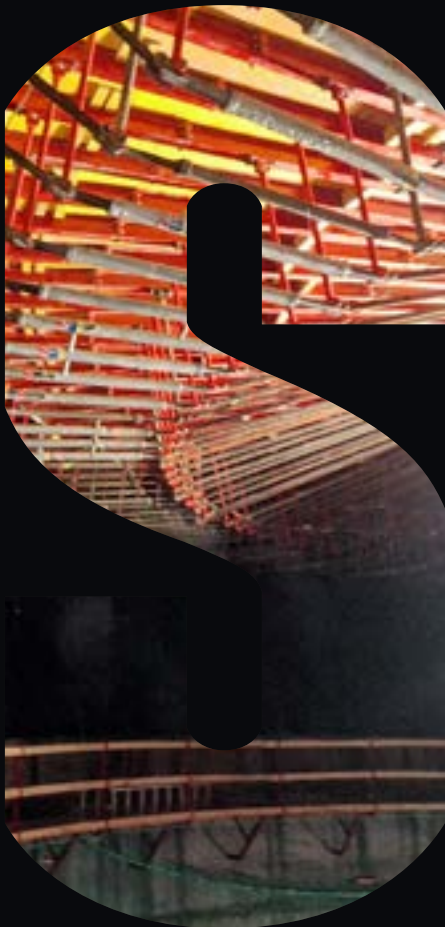
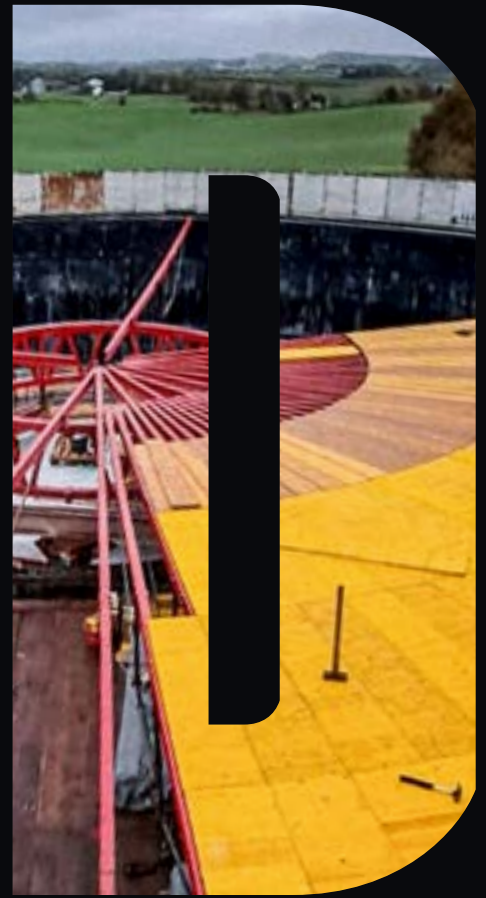
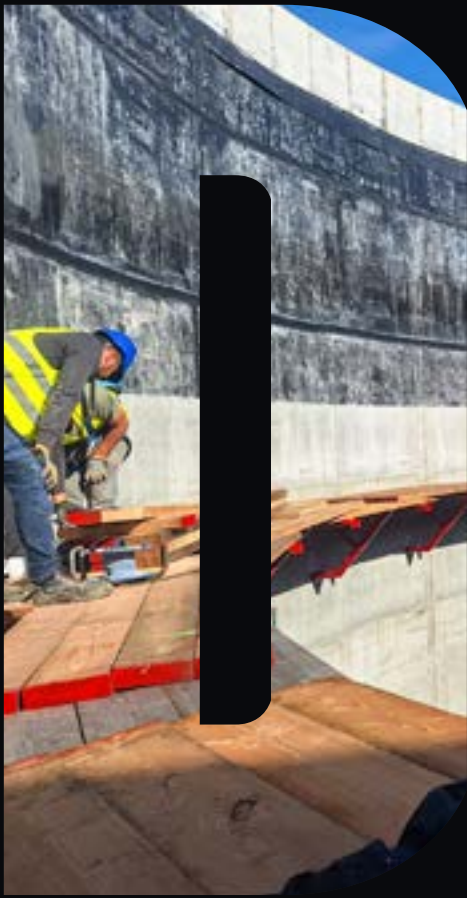
Vær den, der går forrest

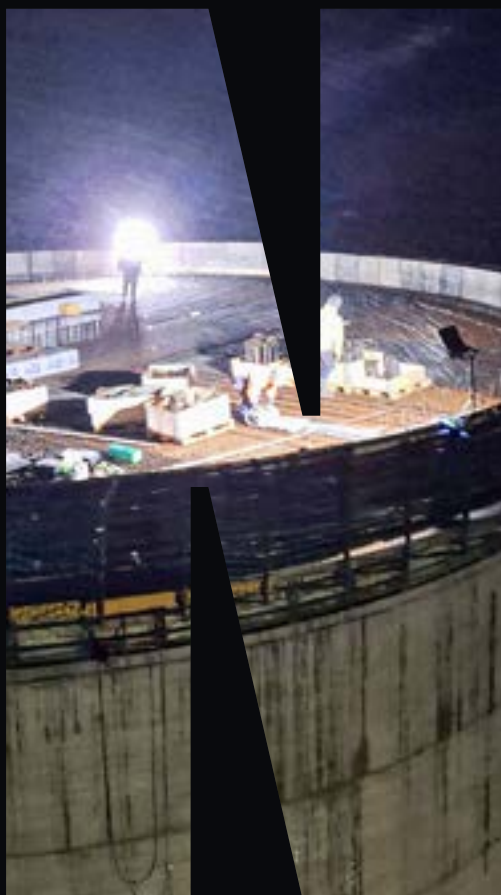
– Hvis der er noget, du vil ændre, så prøv. Det kan godt være, *man* har prøvet tidligere, men har *du* prøvet?

FORBILLEDE

JESUS

- Jeg beundrer hans overbærenhed og perspektiv. Han tænkte videre end regler og lovgivning.
- Vi er ikke perfekte, og det skal vi heller ikke være. Det er ham, jeg som kristen stræber efter at være som.

Hvordan kunne det ske?

Læs beretningerne fra to af de overlevende og flere efterladede om den værste dødsulykke i bygge- og anlægsbranchen i 30 år.

Tekst
Morten Halskov
morten.halskov@3f.dk

+
Emilie Porsmose
emilie.porsmose@3f.dk

+
Fotos
Petruț Călinescu

Den værste danske arbejdsulykke i mange år ramte en byggeplads ved Flemløse Biogas på Fyn i november sidste år. Tre blev dræbt. Seks andre kvæstet.

Efter at have været i Rumænien for at tale med overlevende og pårørende til de omkomne kan Fagbladet 3F afsløre nye detaljer om ulykken.

Her er historien om kollegaerne Adrian og Antoniu. De var venner og tog til Danmark sammen.

De kom også hjem sammen. I hver sin kiste. Og blev begravet på samme dag i Rumænien.

En veldokumenteret katastrofe

Undervejs i byggeprocessen sendte de rumænske arbejdere ofte fotos og film hjem til deres kære.

– De tog billeder som dokumentation, hvis der var noget galt, forklarer Mihai Semeniuc.

Her viser han en filmfrekvens, hvor hans bror Adrian og kollegaerne fylder beton på støbeforms-konstruktionen i 25 meters højde i timerne før ulykken indtraf.

Alle fotos er bragt med tilladelse fra de pårørende.

1

FORAN EN METALLÅGE med små hjerter på står Adrians mor, Olga Semeniuc, og Adrians bror, Mihai Semeniuc.

De bor i et bjergrigt landskab i landsbyen Moldovița i det nordlige Rumænien.

De byder os velkommen og inviterer os indenfor.

Vi sætter os ved et stort spisebord, som adskiller køkkenet fra stuen. Her bliver vi budt på kaffe.

På køkkenbordet har familien opsat et alter med billeder af Adrian omringet af levende lys.

Det føles næsten, som om han stadig er her.

Den sidste rejse

Den sidste samtale, Olga havde med sin yngste søn, var dagen inden ulykken i Danmark. Hun ringede for at ønske ham tillykke med hans 25-årsfødselsdag.

Det var ikke unormalt, at hun var i kontakt med Adrian. Han skrev nemlig ofte til familien og sendte billeder og videoer hjem.

Han drømte om at vende hjem og starte sit eget skovfirma. Han var træt af byggearbejdet og ville prøve noget nyt.

Derfor var det planen, at arbejdsopgaven på Fyn skulle være den sidste i udlandet. Det viste sig at være hans sidste nogensinde.

Familiens redningsmand

Under samtalen dukker to af Adrians søstre op sammen med deres to børn. Familiemedlemmerne sætter sig i sofaen for enden af rummet med udsigt ud mod de høje grantræer. De har tårer i øjnene, men prøver at skjule dem. For børnenes skyld.

Et alter med billeder af Adrian og levende lys fylder det meste af familien Semeniucs køkkenbord. – Jeg taler med billederne, som om han var i live, fortæller hans mor.

**Jeg taler med
billederne, som
om han var i live.**

– Vi var hele tiden bange. Det var lige meget, hvilken byggeplads de arbejdede på. Sikkerheden var ikke en prioritet. De skulle bare gøre arbejdet færdigt, fortæller Olga Semeniuc.

Adrian var især elsket af de små i familien. Han var en "legeonkel", fortæller Adrians svigerinde, Daiana Semeniuc. Hun viser en video af Adrian, der danser med sine to niecer til en sang af den rumænske kunstner Razi. På skærmen er en hjerteemoji.

Olga fortæller, at Adrian var familiens redningsmand. Det var ham, der tjente penge til familien og købte alt, hvad de havde brug for.

Planen var, at Adrian skulle bruge noget af sin opsparing på at renovere familiens andet hus på grunden. Her skulle forældrene bo, og så skulle han blive boende i forældrenes hus sammen med sin lillesøster samt kommende kone.

Adrian vendte aldrig hjem

Men drømmen om at bo dør om dør brast for familien, da to betjente dukkede op ved havelågen foran husene.

Allerede da de kom, begyndte den kvindelige betjent at græde. Da indså Olga, at der måtte være noget helt galt.

Herefter begyndte en kamp for at finde ud af, hvad der var sket med Adrian.

Adrians svigerinde gik i gang med at ringe til de danske myndigheder.

– Jeg blev kun fortalt, at han havde fået en skade. Ikke at han var død. Vi tænkte, at der måske var håb, fortæller Daiana Semeniuc, mens hun snøfter.

Hun endte med at snakke i telefon i fem timer.

"Jeg venter kun på at dø"

Vi bevæger os ovenpå til første sal og ind på det af de tre værelser, der var Adrians. Fra vinduet kan man se ud over bjergene.

Olga sætter sig på kanten af den redte seng. Hun aer det blå sengetøj med gule symboler med sin hånd og tørrer en tåre væk fra ansigtet.

– Det er, lige som han efterlod det. Det eneste, vi har tilføjet, er et alter med billeder af ham, fortæller Olga.

Hun går ofte derind. Bare for at tale med ham. På den måde føles det, som om han aldrig forlod hende.

Adrians far, Tănase, kommer nu hjem fra sygehuset, hvor han har været, fordi tabet af sønnen gør, at han hverken kan spise eller sove.

Han hulker og kan ikke stoppe med at græde. Han går ind på Adrians værelse, tager et billede fra kommoden og krammer det hårdt.

– Jeg venter kun på, at jeg selv skal dø, siger Tănase med gråd i stemmen.

Han har tabt sig meget efter Adrians død. Inden ulykken var han skovarbejder. Nu kan han ingenting.

Indtil ulykken var Tănase Semeniuc skovarbejder. Han var meget stærk og arbejdede hurtigt i skoven, så sønnerne ikke kunne følge med. Efter Adrians død har han mistet al sin styrke og er stoppet med at arbejde i skoven.

Rullestolen, Mihai sidder i, er et tydeligt tegn på, at han var med i den alvorlige arbejdsulykke på Fyn. Det samme er de to krykker fra Odense Universitetshospital.

Mihai Trisciuc fortæller, at han intet kunne se to uger efter ulykken, fordi han havde så meget beton i øjnene. – Jeg takker Gud, at jeg stadig kan se, siger han.

I den nordrumænske landsby Moldovița er der mange, der arbejder i skoven. Det har Mihai Trisciuc også gjort. Kun få er beskæftiget inden for turisme. Blandt andet er området kendt for et veterantog, hvor et smalt jernbanespor går gennem byen.

2

I NÆRHEDEN AF LANDSBYEN Moldovița bor Mihai Trisciuc sammen med sin kone. Her bliver vi mødt af en lille, hvid hund, som højlydt fortæller os, at vi går ind på dens territorium.

Det var Mihai, der skaffede Adrian jobbet hos det belgiske firma Ferbeco, som stod for støbearbejdet på siloen. Det var nemlig Mihais job som teamleder at rekruttere nye medarbejdere til firmaet.

Området med Moldovița er med sine knap 4.000 indbyggere fordelt på fire landsbyer kendt for at have trofaste og gode arbejdere, og derfor var det her, at Mihai samlede hele sit hold. For ud over at mange af indbyggerne arbejder i skoven, er der også mange, der tager til udlandet for at arbejde og tjene penge.

Inde i huset bliver vi mødt af Mihai. Han sidder i kørestol, men rejser sig med sine krykker for at sige pænt goddag.

Krykkerne er fra Odense Universitetshospital.

På køkkenbordet bag Mihai står en klar plastikbøtte med alle de piller, han skal tage. Der er seks forskellige slags.

Hans tanker går til dem, der mistede livet ved arbejdsulykken.

– Jeg tænker på dem hver dag. Især deres forældre. De var rigtig gode mennesker. De lyttede til mig og gjorde et godt stykke arbejde, fortæller han.

Vi sidder i køkkenet ved et lille spisebord ved siden af køleskabet. En kakkelovn tager det meste af pladsen.

Mihai fortæller, at da han fik jobbet hos Ferbeco i maj 2024, var han ikke klar over, at de skulle arbejde i 25 meters højde. Han havde aldrig arbejdet i højden før.

Ligeledes fortæller han, at han aldrig tidligere havde arbejdet med sådan en tagkonstruktion som den i siloanlægget på Fyn.

Ioana Rusaniuc sidder på den seng, hendes søn plejede at sove i, og kigger på hans alter. I dag har Gavril overtaget sin storebrors soveplads.

3

EN ANDEN, som var med i Mihais team, er Gavril Rusaniuc. Han overlevede ulykken. I modsætning til sin bror, Antoniu.

Gavril henter os i en hvid firehjulstrækker med snekæder om alle fire dæk. Langsomt bliver vi kørt op ad bjerget på en smal grusvej.

Et kig ned ad skrånningen viser, at vi er langt oppe, da vi endelig når op til familiens hjem på bjerget.

Her bliver vi mødt af Gavrils mor, Ioana Rusaniuc, som byder os indenfor. Hun har sat forskellige kager og velsmagende pølser frem på bordet. Vi bliver også budt på kaffe og Fanta.

Gavril er 19 år og fik jobbet igennem sin bror. Gavril havde ingen erfaring i byggebranchen, inden han blev ansat af Ferbeco i september 2024. Det havde hans bror heller ikke.

Det var ikke Gavrils drøm at arbejde i udlandet. Han ville i stedet spare penge op til at kunne studere. Hans bror ville selv være lastbilchauffør, og han opfordrede lillebroren til at blive det samme.

De to brødre tjente hver omkring 18400 kroner før skat i oktober måned for 190 timers arbejde. Det svarer til en timeløn på godt 96 kroner.

Gavril fortæller, at der var mangel på sikkerhedsudstyr på byggepladsen på Fyn.

- Der var tre sikkerhedsbælter til fem arbejdere. Hvert sikkerhedsbælte kunne bruges af en person på op til 100 kilo. Jeg vejer mere end det, så jeg kunne ikke få et sikkerhedsbælte, siger han.

Vi spørger ham, hvordan han reagerede, da han fandt ud af, at hans bror var død.

- Jeg kan ikke forklare det i ord. Men jeg følte smerte, forklarer han.

- Måske ønskede Gud ikke, at begge mine to drenge døde, bryder Ioana, Gavrils mor, ind med tårer i øjenkrogen.

Gavril viser ikke sine følelser over for os. Ingen har tilbudt ham psykologhjælp efter ulykken, selvom hans mor mener, at han har brug for det.

Adlyd ingeniøren – ellers bliver du fyret

I soveværelset ved siden af stuen, hvor vi sidder, er der et alter med et billede af Antoniu. Det var her, han sov i en seng ved siden af sine forældre. Nu har Gavril overtaget sovepladsen.

Under billedet er der lys i alle farver og størrelser.

Gavril kører op ad bjerget på en ensporet grusvej. Duftfigurerne på bakspejlet afslører, at vejen er ujævn, da de svinger fra side til side. Familien bor knap 500 meter over havets overflade.

Her står han med sin storebrors motorcykel. Antonius hobby var motorcyklen og generelt alt med motorer. Derfor lod hans mor ham blive bilmekaniker.

Antoniu blev 20 år gammel.

Antoniu elskede biler og motorer. Han drømte om at åbne sit eget mekanikerværksted og havde netop gjort sine eksaminer på mekanikeruddannelsen færdig.

Netop Antonius kærlighed til biler var det, der skaffede ham jobbet hos Ferbeco. Virksomheden ledte efter én, der havde kørekort.

Men Antoniu skulle ikke kun køre bil. Han blev også sat til at svejse konstruktionen i biogasanlægget på Fyn, selvom han gjorde det klart, at han aldrig havde prøvet det før.

- Vi skulle adlyde ingeniørens ordre, ellers ville vi blive fyret, fortæller Gavril.

“Jeg venter stadig på, at han kommer tilbage”

Det var meningen, at drengene skulle blive færdige med hele arbejdet i Danmark, den aften ulykken skete.

Derfor troede Ioana, at grunden til, at hendes sønner ikke svarede på hendes opkald, var, at de havde travlt med at pakke. Det var nemlig planen, at de skulle rejse direkte til Belgien samme aften.

Det var først nogle dage efter, at Ioana fandt ud af, at hun ikke ville få begge sine sønner hjem igen.

Gavril kunne nemlig ikke bære at fortælle sin mor om sin brors død. Derfor fortalte han over telefonen fra sygehuset i Kolding, at Antoniu var på et andet hospital end ham selv.

- Jeg var bange for, at hun ville besvime eller blive syg, fortæller Gavril.

Gavril fortalte sin onkel om Antonius død, men heller ikke han fortalte Ioana, hvad der var sket.

Det var først, da det lokale politi ringede til Ioana, at hun fandt ud af, at Antoniu var død.

- Jeg tror stadig ikke på det. Jeg forventer stadig, at min søn kommer hjem, fortæller Ioana.

To måneder efter ulykken står Ioana Rusaniuc tilbage magtesløs og ved ikke, hvad hun skal gøre, og om hun skal hyre en advokat. - Jeg vil gøre hvad som helst for at få Antoniu tilbage, siger hun.

Vi vil finde sandheden og dem, der er skyldige. Ikke kun for vores børn, men også de andre, som er døde.

4

ULYKKEN HAR SLÅET de efterlattedes liv ud af kurs.

Ioana Rusaniuc står tilbage med en følelse af magtesløshed.

– Jeg ved ikke, hvad jeg skal gøre nu, fortæller hun og tilføjer, at hun har hørt fra en dansk politibetjent, at de stadig efterforsker sagen.

Hun er, ligesom de andre familier, meget interesseret i at høre, hvad Fagbladet 3F ved om ulykken i Danmark.

Hun ved ikke, om familien har brug for en advokat.

Adrians mor, Olga Semeniuc fortæller, at familiens planer om at renovere huset er stoppet, fordi de mangler penge. Familien har stadig ikke set de sidste penge, som Adrian skulle have fra firmaet. Hans bankkonto er spærret.

Mihai Trisciuc vil have en erstatning.

– Det ansvarlige firma må betale erstatning, fordi der er tre mennesker, der er døde. Jeg ved ikke, om jeg kan arbejde de næste fire-fem år, og jeg har brug for penge til at overleve, siger han.

Alle familierne håber på retfærdighed og mener, at der er nogen, der skal stå til ansvar.

– Vi vil finde sandheden og dem, der er skyldige. Ikke kun for vores børn, men også de andre, som er døde, siger Olga Semeniuc inden hun lukker os ud af sin havelåge med små hjerter på.

Fakta om dødsulykken

Baseret på Arbejdstilsynets rapporter og arbejdernes egne fotos.

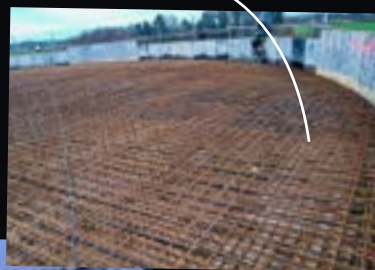
Siloen bygges

Den 25 meter høje betonsilo var bestilt af Flemløse Biogas på Fyn. Oven på siloen skulle der støbes et betontag.

Støbeformskonstruktionen til betontaget bestod af en stjerneformet "gitterdragerkonstruktion".

Oven på støbepladerne blev der udlagt armering, der skulle støbes ind i betonen.

Oven på gitterdragerkonstruktionen var der udlagt støbeplader.

25 meter

Fra den runde gitterdrager i midten var der udlagt 128 ståldragere.

Gitterdrageren i midten blev understøttet af tre støtteben i hele siloens højde.

På ulykkestidspunktet omkring klokken 18 26. november 2024 befandt der sig otte personer på taget.

Én person befandt sig i bunden af siloen.

Betontaget støbes

Armeringen skulle støbes ind i betonen.
Før ulykken skete, havde arbejderne udlagt cirka 260 kubikmeter beton.

Konstruktionen sætter sig

Ifølge Arbejdstilsynets rapport havde konstruktionen sat sig med 2,5-3 centimeter kort før ulykken.

Ifølge Arbejdstilsynet har det tyske firma Formtec oplyst, at der blev observeret en nedbøjning ved en af de bærende ståldragere. Fotos af nedbøjningen blev sendt til ingeniøren, der havde lavet beregningerne.

Ingeniøren vendte retur med oplysningen om, at konstruktionen kunne tåle en nedbøjning på 5 centimeter.

Efter ingeniørens tilbagemelding fortsatte arbejdet med udlægningen af beton.

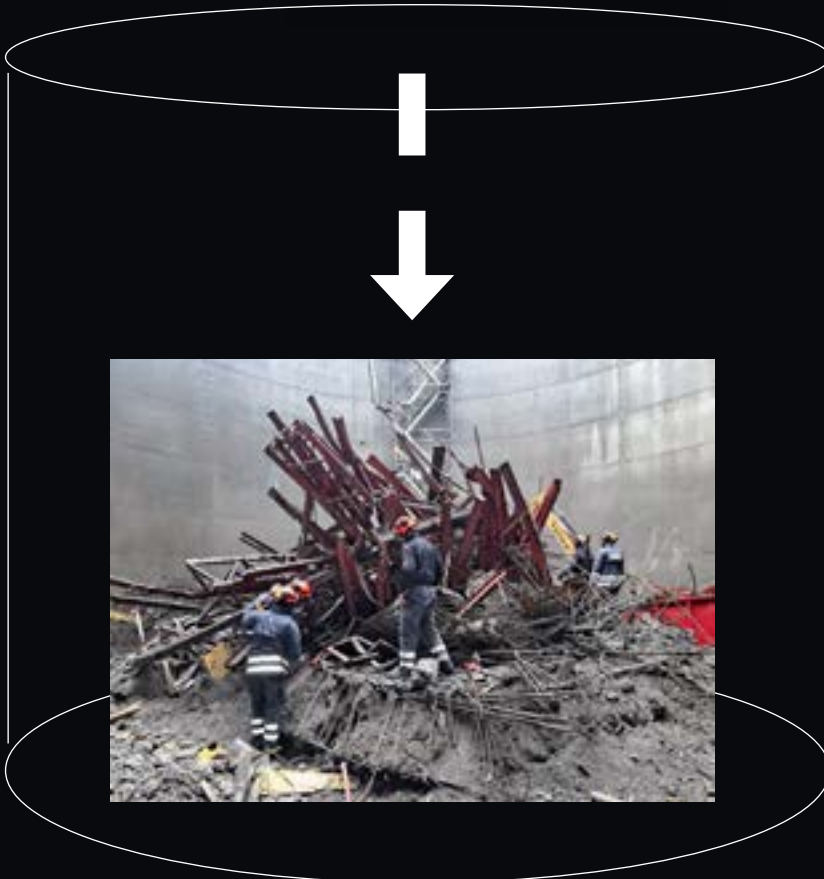

Konstruktionen kolliderer

Ti minutter efter at arbejdet var blevet genoptaget, kollapsede konstruktionen.

De otte personer på taget styrtede ned gennem siloen. To af dem mistede livet. De øvrige fik kvæstelser.

Personen, der befandt sig inde i siloen, blev begravet under den kollapsende konstruktion og mistede livet.

De overlevendes beretning

Tidligt på færde

Den 49-årige teamleder Mihai Trisciuc mødte på arbejde på byggepladsen hos Flemløse Biogas klokken 6.20 tirsdag 26. november 2024. For rumænerens sjak af udenlandske arbejdere skulle gøre arbejdet med taget på siloen færdigt den dag.

19-årige Gavril Rusaniuc var ligeledes tidligt på færde den morgen, hvor arbejdet med at fylde beton på siloens støbeform begyndte klokken 7.

De to rumænere fortæller, at vejret var lidt tåget, skyet og blæsende, men at det ikke regnede.

Teamlederen husker, at arbejderne om formiddagen grinede og lavede jokes med hinanden, som de plejede.

Ikke tid til en normal frokostpause

En polsk medarbejder fra det jyske betonfirma Unicon stod på taget med en fjernbetjening og sørgede for, at betonen blev pumpet fra en tankbil på jorden og op på taget omkring 25 meter oppe i luften.

Gavril Rusaniucs bror, Antoniu Rusaniuc, dirigerede en pumpe, så betonen blev fordelt i støbeformen på taget, mens flere af de andre gik med vibrerende maskiner, der jævned betonen ud.

Gavril Rusaniuc erindringer, at sjakket ikke fik lov til at holde deres normale pause til frokost. For det ville forsinke arbejdet med betonen. De fik kun ti minutter til at spise.

“NU DØR VI”

For første gang fortæller to af de overlevende offentligt, hvad de oplevede den aften, da taget på en silo på biogasanlægget i Flemløse på Fyn styrtede sammen. Og tre af deres arbejdskammerater omkom.

Det knagede

Omkring middagstid begyndte det at knage i konstruktionen under taget, husker Gavril Rusaniuc. Hans teamleder, Mihai Trisciuc, hørte ligeledes lyde under betonen.

Ifølge Gavril Rusaniuc blev han efterfølgende af en tysk ingeniør beordret til at gå et godt stykke ned indvendigt i siloen for at se, om der var nogen problemer med konstruktionen.

Gavril Rusaniuc, hans bror og Mihai Trisciuc opdagede, at konstruktionen havde flyttet sig, efter at der var blevet lagt beton på taget. For arbejderne var nu nødt til at kravle på steder, hvor de tidligere kunne gå oprejst.

Flere af arbejderne følte, at noget var forkert, forklarer Gavril Rusaniuc.

– Den tyske ingeniør lavede grin med mig, da jeg sagde, at der var nogle problemer med konstruktionen. Han sagde: “Selvfølgelig er der problemer, for du er for fed”, siger Gavril Rusaniuc.

Ifølge ham bandede den tyske ingeniør ad ham, fordi den rumænske medarbejder ikke længere ville holde øje med konstruktionen inde fra siloen.

Arbejdet skulle gøres færdigt

Mihai Trisciuc mindes, at sjakket holdt en pause cirka klokken 14. Det skyldtes, at noget af betonen ikke var nået frem til byggepladsen som planlagt.

I pausen snakkede han med den belgiske projektleder om, hvorvidt de kunne stoppe arbejdet for den dag og lave resten dagen efter. På det tidspunkt havde arbejderne fyldt hen ved 200 kubikmeter beton på taget, husker Mihai Trisciuc.

Efterfølgende fik arbejdslederen fortalt af den belgiske projektleder, at den tyske ingeniør havde sagt, at de skulle gøre arbejdet færdigt samme dag.

Arbejder i hold

Efterhånden faldt mørket på. Arbejderne havde ikke pandelygter på, men der var nogle lamper oven over byggepladsen i 25 meters højde.

Klokken nærmede sig 18, og de var i gang med det sidste læs beton. Og hvis alt gik vel, var der nok lidt mere end en halv times arbejde tilbage på hele projektet i Danmark, inden arbejderne kunne pakke deres ting og rejse til Belgien samme aften.

Omkring klokken 17.45 så Mihai Trisciuc den belgiske projektleder gå ned fra taget og ind i siloen. Hvorfor han gjorde det, ved den rumænske arbejdsleder ikke.

På taget arbejdede de i hold, to og to. Gavril Rusaniuc og Mihai Trisciuc arbejdede sammen. Længere henne arbejdede vennerne Adrian Semeniuc og Antoniu Rusaniuc sammen skulder ved skulder, mens to polske arbejdere befandt sig tre-fire meter fra dem.

Det var mere eller mindre tilfældigt, hvor arbejderne stod på taget.

Kort efter ville Gavril Rusaniuc gå hen til sin bror. Men Mihai Trisciuc bad Gavril Rusaniuc om at hjælpe med et kabel. Så han vendte om og gik tilbage til sin arbejdsleder.

Det var her, det skete. Med ét gav betontaget, de arbejdede på, efter og styrtede ned.

Det skete meget pludseligt, og det gik ikke langsomt, husker Mihai Trisciuc.

– På vej ned sagde jeg til Gavril: “Nu dør vi.” Det eneste, jeg tænkte, var, at vi dør alle sammen, siger Mihai Trisciuc.

Arbejderne havde ikke sikkerhedslinjer på. – Jeg vidste, at jeg faldt ned. Jeg nåede ikke at tænke ret meget. Det gik hurtigt. Jeg tænkte på min far og mor, erindrer Gavril Rusaniuc.

Begge anslår, at den hen ved 25 meter lange tur ned mod bunden af siloen varede omkring ti sekunder.

Skreg om hjælp

Da Mihai Trisciuc åbnede øjnene i bunden af siloen, var det mørkt. Lidt senere begyndte nogle lygter på byggepladsen at virke igen. Han kunne dog alligevel ikke rigtig se noget, fordi han havde fået beton i øjnene.

– Jeg ved ikke, hvordan jeg overlevede. Jeg overlevede måske, fordi der ikke var så meget metal der, hvor jeg var, formoder Mihai Trisciuc.

Da arbejdslederen landede på jorden, følte han ikke nogen smerte. Det gjorde han først, da han forsøgte at rejse sig op. Han faldt om igen.

En polsk og en belgisk kollega skreg på hjælp.

– Jeg råbte de andres navne. De svarede ikke. Jeg var bekymret for de to andre rumænere, som ikke svarede, siger Mihai Trisciuc.

Svarede ikke

Gavril Rusaniuc fik nogle stykker beton i hovedet og kom til sig selv en halv times tid efter sammenstyrtningen. Straks tænkte han på sin storebror, Antoniu Rusaniuc. Lillebroren troede, at det var storebroren, der lå ved siden af ham. Det var en belgisk kollega.

– Jeg troede, at min bror var i live. Men jeg råbte hans navn, og Antoniu svarede ikke, erindrer Gavril Rusaniuc.

Lillebroren kom op at stå. Flyttede sig to-tre meter. Men så faldt han om igen, fordi hans højre ben var beskadiget efter styrtet.

Viste billeder af broren

Som Mihai Trisciuc husker det, kom danske redningsarbejderne meget hurtigt frem til ulykkesstedet. Han fik en indsprøjtning og besvimede. Herefter blev han fløjet i helikopter til sygehuset i Odense sammen med den belgiske ingeniør.

Gavril Rusaniucs mobil virkede stadig efter styrtet. Og på mobilen viste han fynske redningsfolk billeder af sin storebror i håbet om, at de kunne finde ham. Herefter blev han kørt til sygehuset i Kolding.

På sygehuset kom to danske politibetjente til hans sygeseng ved midnatstid og viste et billede af hans 20-årige storebror. Gavril Rusaniuc genkendte ham og fik at vide, at broren var død.

På Odense Universitetshospital viste to politibetjente et billede af 25-årige Adrian Semeniuc til Mihai Trisciuc. Arbejdslederen bekræftede, at det var Adrian Semeniuc på billedet, og fik at vide, at han var død.

Torsdag den 28. november 2024 klokken 19 blev den 53-årige belgiske projektleder fundet død på ulykkesstedet, efter at han to dage forinden var blevet ramt inde i siloen af det nedstyrtede, tonstunge betontag.

Fagbladet 3F har forsøgt at få kommentarer fra den tyske ingeniør, men uden held.

Hvordan kunne det ske?

Arbejdstilsynet har endnu ikke afsluttet deres undersøgelser af arbejdsulykken og politiet efterforsker stadig sagen.

Her er Arbejdstilsynets og to af de overlevendes bud på, hvorfor ulykken skete.

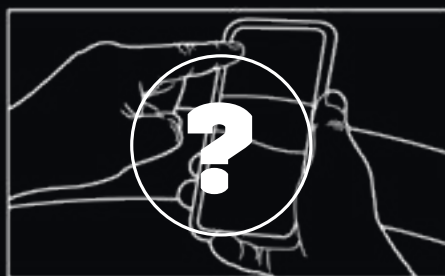
Ifølge Arbejdstilsynet var flere af svejsningerne på støbeformens bærende ståldragere af dårlig kvalitet.

Den dårlige kvalitet betød, at støbeformen ikke kunne klare presset fra de store mængder beton. Da betonen blev hældt i, blev støbeformen ustabil, og konstruktionen kollapsede.

Det tyske firma Formtec, der har leveret støbeformskonstruktionen, er ifølge DR uenig i Arbejdstilsynets konklusion.

Overlevende vidste ikke, at konstruktionen havde sat sig

Det tyske firma Formtec har oplyst til Arbejdstilsynet, at konstruktionen havde sat sig kort inden ulykken, men at en ingeniør gav grønt lys til, at arbejdet kunne fortsætte.

Fagbladet 3F har forelagt oplysningerne for Mihai Trisciuc og Gavril Rusaniuc. Ingen af dem har hørt om det før.

– Så havde jeg taget mit team ud og var aldrig kommet tilbage til arbejdspladsen, siger arbejdsleder Mihai Trisciuc.

Han vurderer, at arbejdsulykken skyldes, at der kom for meget beton på taget.

Bygningsarbejder Gavril Rusaniuc fortæller, at der var gang i flere vibrerende maskiner, som kørte hele tiden for at jævne betonen på taget. Han mener, at maskinerne kan være skyld i ulykken.

Den omkomne bygningsarbejder Adrian Semeniuc havde forud for ulykken fortalt sin familie, at han havde set, at der var et mellemrum på nogle få centimeter mellem konstruktionen og siloens væg, som ikke skulle være der. Hans efterladte familie har et billede af konstruktionen, hvor der kun var sat fire skrue i et beslag, selvom der var plads til 12.

De mistede livet ved ulykken

Antoniu Rusaniuc, 20 år

Den uerfarne rumænske bygningsarbejder blev sat til at svejse tagkonstruktionen, selvom han ingen erfaring havde med at svejse. Han omkom ved ulykken.

Adrian Semeniuc, 25 år

Den rumænske bygningsarbejder omkom ved ulykken.

Belgisk projektmanager, 53 år

Den belgiske projektmanager gik ind i siloen, fem minutter inden at tagkonstruktionen kollapsede. Han blev fundet død under den nedstyrtede konstruktion to dage efter ulykken.

De undgik ulykken

Sergiu Teaciuc, 24 år

Den rumænske bygningsarbejder forlod den fynske byggeplads 14. november 2024, fordi han følte sig snydt for løn, og fordi arbejdet i højden ikke var sikkert.

Ionut Boiciuc, 24 år

Den rumænske bygningsarbejder forlod den fynske byggeplads 14. november 2024, fordi han ikke længere ville arbejde i mørke og med dårlig sigtbarhed dér.

Tysk ingeniør

Den tyske ingeniør havde en ledende rolle på byggepladsen og boede i en campingvogn ved siden af arbejdspladsen. Han gik ud af betonsiloen kort inden ulykken og stod ikke på taget, da ulykken skete. Den tyske ingeniørs arbejdsgiver var Formtec.

De kom svært til skade ved ulykken

Gavril Rusaniuc, 19 år

Den uerfarne rumænske bygningsarbejder overlevede ulykken, men kom til skade med sit højre ben.

Mihai Trisciuc, 49 år

Den rumænske bygningsarbejder var teamleder og samlede holdet af unge rumænske arbejdere. Han var kranfører på byggepladsen og blev overrasket over, at de skulle arbejde i højden, da sjakket kom til Danmark. Han kom alvorligt til skade.

Polsk betonarbejder

Den polske betonarbejder sørgede for med en fjernbetjening at få ført betonen op på taget, hvor han stod, da ulykken skete. Han overlevede.

Øvrige overlevende

Da ulykken skete, var der ifølge Fagbladet 3F's oplysninger desuden to polakker samt en belgier til stede på taget. Alle tre overlevede. Fagbladet 3F har kun få oplysninger om de tre mænd.

Firmaerne bag byggeriet

Bygherre:

Flemløse Biogas ApS

Hovedentreprenør:

Det tyske firma Envitec Anlagenbau

Leverandør af

støbeformkonstruktion:

Det tyske firma Formtec

Støbearbejdet:

Bio Dynamics

Leverandør af arbejdskraft:

Ferbeco

Ioana Rusaniuc tilbringer meget tid ved sin søns grav og kommer der dagligt, hvor hun taler med ham. Ved hans grav hænger en pose mandariner, og der står en plastikbøtte med slik. – Antoniu elskede slik. Vi har slik og mandariner på gravstedet, som børnene kan spise, når de besøger ham, siger hun.

COND
INCERE

IN RI

COCT

VITEL TOTERINO

FLERE FIRMAER PÅ BYGGEPLADSEN BRØD REGLER

Siden 2020 har Arbejdstilsynet givet en række påbud både til biogasanlægget og til flere af de firmaer, der har været med til at bygge det.

DA DE TO UNGE rumænske arbejdere Antoniu Rusaniuc og Adrian Semeniuc samt en 53-årig belgisk projektleder omkom, og seks andre arbejdere blev kvæstet på byggepladsen hos Flemløse Biogas på Fyn, var det ikke første gang, at der var problemer på arbejdsstedet.

Det viser en aktindsigt, som Fagbladet 3F har fået hos Arbejdstilsynet.

Da biogasanlægget blev bygget i 2020, forbød Arbejdstilsynet et ungarsk firma at arbejde videre på byggepladsen. Det skyldtes, at en medarbejder gik i over seks meters højde på et tag omkring to meter fra tagkanten – uden at have faldsikringsudstyr på. Og uden at andet kunne hindre manden i at falde ned.

Samtidig fik Flemløse Biogas et påbud fra Arbejdstilsynet, fordi den danske virksomhed og bygherre ikke havde anmeldt den store byggeplads til tilsynet.

I maj 2024, da Flemløse Biogas ville udvide sit biogasanlæg og have bygget en ny betonsilo, fik det belgiske underleverandørfirma Bio Dynamics tre såkaldte strakspåbud. Årsagen var, at polske medarbejdere kørte med en kran, gaffeltruck og teleskoplæsser uden at få deres polske certifikater anerkendt af det danske arbejdstilsyn.

I august 2024 konstaterede Arbejdstilsynet, at Flemløse Biogas' tyske hovedentreprenør på byggeprojektet, Envitec Anlagenbau, imod reglerne ikke havde registreret sig i det officielle danske register for udenlandske arbejdstagere (RUT). Det samme gjaldt en hollandsk underleverandør.

Efter tagkonstruktionen kollapsede 26. november 2024, udstedte Arbejdstilsynet strakspåbud til to underleverandører på byggepladsen. Det drejer sig om det tyske firma Formtec, der har leveret støbepormskonstruktionen, samt det belgiske firma Bio Dynamics, der skulle stå for støbearbejdet.

Derudover gav Arbejdstilsynet Flemløse Biogas to strakspåbud. Det ene skyldtes, at den danske bygherre – på ny – ikke havde anmeldt den store arbejdsplads til Arbejdstilsynet. Årsagen til det andet strakspåbud var, at virksomheden ikke havde en plan for sikkerhed og sundhed på arbejdsstedet.

Formanden for 3F's Byggegruppe, Claus von Elling, kalder arbejdsulykken for tragisk og kritiserer samtidig de virk-

Det er grotesk at sætte unge folk til at udføre meget farligt og ret kompliceret arbejde, uden at de har den nødvendige erfaring.

CLAUS VON ELLING

Formand for 3F's Byggegruppe

somheder på byggepladsen, som ikke har overholdt reglerne.

– Det er grotesk at sætte unge folk til at udføre meget farligt og ret kompliceret arbejde, uden at de har den nødvendige erfaring. Samtidig har arbejderne desværre sat liv og lemmer til i forbindelse med et job, hvor lønnen ligger langt under niveauet i overenskomsten for byggearbejde i Danmark. Det er helt horribelt, det her, siger han.

Direktør og hovedejer af Flemløse Biogas, landmand Kurt Brusgård Poulsen, har betegnet arbejdsulykken som "forfærdelig og dybt tragisk".

– Som bygherre har jeg naturligvis ansvaret for, at der bliver udarbejdet en plan for sikkerhed og sundhed samt en anmeldelse af byggepladsen til Arbejdstilsynet. Det er desværre ikke sket, selvom jeg har haft en bygherrerådgiver på sagen. Det er mit ansvar, og det har jeg fået et strakspåbud for. Det har jeg taget til efterretning, og jeg har foranlediget, at begge dele bringes i orden, siger han i en pressemeddelelse.

Hverken Arbejdstilsynet eller Fyns Politi vil svare på spørgsmål, da undersøgelserne af ulykken stadig er i gang.

Heller ikke det tyske firma Envitec Biogas vil spekulere om årsagerne til ulykken.

Fagbladet 3F har forsøgt at få kommentarer fra de belgiske firmaer Ferbeco Construct og Bio Dynamics samt det tyske firma Formtec og det østrigske firma Gerhard Moser – Planender Baumeister, der havde lavet beregningerne af støbepormskonstruktionen. Men ingen af de udenlandske firmaer har reageret på henvendelserne. ■

Få rabatten med det samme - PlusKort og godt!

PlusBrændstof.

Spar penge på brændstof til bilen, når du betaler med PlusKort Shell Card.

28 øre/l

PlusFitness.

PUREGYM er Danmarks største Fitnessfællesskab med mere end 160 centre i hele landet. Få rabat på Unlimited eller PlusMedlemskab.

15%

PlusFerie.

Skal du nyde ferien i udlandet? Så book en rejse med Apollo Rejser. Her venter ekstra gode ferieoplevelser for hele familien.

3-5%

Hent appen,
og se endnu flere
gode rabatter
og tilbud

3F
PlusKort.

FOR BJØRN ER OPSKRIFTEN PÅ NYT JOB ENKEL

Gennem et langt arbejdsliv har Bjørn Rud Badsted fået et stort netværk. Og hans fagforening er en del af det.

NETVÆRK. OG KUN NETVÆRK.

NOpskriften er enkel, når Bjørn Rud Badsted, der har været tømrer i omkring 30 år, finder nyt arbejde. Det har han gjort mange gange i sit arbejdsliv. For når én opgave er slut, er det ikke altid, at mester har mere at lave.

– Jeg har lige gået på byggeriet af Børneriget ved Rigshospitalet i København i 13 måneder. Før

dét var jeg i ni måneder med til at bygge 71 rækkehuse, fortæller Bjørn Rud Badsted.

Skriftlige ansøgninger og CV bruger han ikke.

I stedet går jungletrommerne om, hvilke firmaer der mangler folk. – Nogle gange er man rundt og banke på døre. Andre gange bliver man ringet op af en svend, man kender, som spørger, om man vil med på en ny opgave, fortæller han.

Hvis man vil bruge en ansøgning, må man aflevere den personligt. Ellers ryger den i skraldespanden.

BJØRN RUD BADSTED

Tømrer

Hans netværk består af folk, han har arbejdet med. Nogen, han snakker med. – Det er alle de svende, man møder. Så udveksler man telefonnumre. Og når man bliver ledig, snakker man sammen. 'Prøv at spørge dér eller dér'. Nogen har måske hørt noget, fortæller han.

I januar skete der noget nyt. Bjørn Rud Badsted havde gået ledig et par uger, da telefonen ringede.

Men denne gang var det hans a-kasse i 3F Frederiksborg, som havde kontakt til en arbejdsgever, der manglede en tømrer.

Det var første gang, han oplevede det. – Men det er fint, at fagforeningen og a-kassen formidler job. På den måde er de jo en del af netværket, siger han.

Bjørn Rud Badsted snakkede med firmaet, der faktisk manglede to mand, så han ringede til en tidligere makker. Dagen efter klokken 6 begyndte de på arbejdspladsen, hvor de skal bygge nogle pavilloner i træ.

– Efter at have arbejdet med gips i 13 måneder er det rart med en afveksling, siger Bjørn Rud Badsted.

Efterfølgende er yderligere to af hans tidligere makkere også kommet i gang i firmaet, for der var brug for flere.

Men hvad skal unge mennesker gøre, som måske ikke har fået opbygget et stort netværk?

– De må tage ud om morgenen i firmaerne og sige goddag! Hvis man vil søge et job, må man aflevere ansøgningen personligt. Ellers ryger den i skraldespanden, mener Bjørn Rud Badsted:

– Man skal ud og give hånd og se hinanden i øjnene. ■

SPØRG A-KASSEN

Hvad skal jeg gøre for at få pengene?

Hej a-kasse

Jeg bliver snart folkepensionist og har optjent skattefri præmie i efterlønsordningen. Jeg er i tvivl om, hvordan jeg får pengene. Skal jeg selv gøre noget?

Knud, København

Hej Knud

Du optjener skattefri præmie, fordi du har haft arbejde i perioden mellem efterløns- og folkepensionsalderen, og fordi du kunne have fået efterløn i stedet. Du skal ikke selv søge om pengene. Det beregnes automatisk af a-kassen og udbetales samlet til din Nemkonto, når du har nået folkepensions-

Forsikringschef i 3FA
Michael Kristiansen
svarer på dine spørgsmål

alderen. Du får besked fra os i Mit3F.

Du nævner ikke din alder, men reglerne afhænger af dit fødselsår. Du kan læse mere om dem i dit efterlønsbevis eller kontakte afdelingen.

Med venlig hilsen Michael

Tekst
Lene Petersen
lene.petersen@3f.dk
+
Foto
Emil Hornstrup Jakobsen

DINE FORDELE

FOTO / 3F

GIV DINE BØRN ET GRATIS MEDLEMSKAB AF 3F

Alle fortjener et bæredygtigt arbejdsliv. Du kan sikre dine børn den bedste start på arbejdslivet med et gratis medlemskab af 3F.

WWW.3F.DK/FORDELE

FOTO / COLOURBOX

FÅ PERSONLIG OG JURIDISK RÅDGIVNING

Som medlem af 3F's fagforening kan du få gratis juridisk vejledning, også om private forhold som skilsmisse, arv og testamente.

WWW.3F.DK/FORDELE/FAA-GRATIS-JURIDISK-ONLINEVEJLEDNING

FOTO / FYSIODANMARK

GRATIS KIROPRAKTOR MED MERE

Er du omfattet af en sundhedsordning hos Pensiondanmark eller Industriens Pension? Så kan du blandt andet få dækket udgiften til behandling hos en fysioterapeut eller kiropraktor – og du har også adgang til online læge og online psykologhjælp.

WWW.3F.DK/FORDELE/GRATIS-PSYKOLOGHJAELP-FYSIOTERAPI-OG-KIROPRAKTOR

FOTO / ISTOCK

GRATIS PSYKOLOGHJÆLP

Er du omfattet af en sundhedsordning hos Pensiondanmark eller Industriens Pension? Så kan du få dækket udgiften til behandling hos en fysioterapeut eller kiropraktor. Du har også adgang til online læge og online psykolog.

WWW.3F.DK/FORDELE/GRATIS-PSYKOLOGHJAELP-FYSIOTERAPI-OG-KIROPRAKTOR

FOTO / 3F

RABAT PÅ FERIE MED 3F

Som medlem af 3F's fagforening har du adgang til en lang række skønne feriehuse og lejligheder i Danmark og Europa.

WWW.3F.DK/FORDELE/LEJ-ET-FERIEHUS

FOTO / PLUSKORT

SHOP MED RABAT I OVER 1.300 BUTIKKER

Med PlusKortet i hånden har du som medlem af 3F's fagforening adgang til fordele og rabatter i mere end 1.300 butikker og webshops.

WWW.3F.DK/FORDELE/PLUSKORT

SÅ MEGET ER DIN PENSIONSOPSPARING VOKSET I 2024

2024 har budt på voksende opsparinger i 3F'ernes pensionselskaber, Industriens Pension og Pensiondanmark. Og det ser også godt ud på langt sigt.

ET TYPISK MEDLEM i Industriens Pension og Pensiondanmark på 50 år har fået over 100.000 kroner ekstra ind på opsparingen i 2024. Det skyldes både de månedlige pensionsindbetalinger, som er en del af din overenskomst, samt de pæne investeringsafkast på specielt aktiemarkedene i 2024.

Flotte langsigtede afkast

Tager man den store kugleramme frem og kigger på afkastet på et tiårs sigte for samme aldersgruppe, så ser det også rigtig fornuftigt ud. Her ligger 3F'ernes primære pensionselskaber med helt i toppen i branchen og har for eksempel givet et gennemsnitligt årligt afkast tæt på syv procent for 50-årige medlemmer. Det betyder, at 100.000 kroner på opsparingen er blevet til cirka 195.000 kroner.

Husk, at afkastet på din pensionsopsparing skal ses som en maraton og ikke en sprint, og derfor er det vigtigt, at der ikke blot bliver fokuseret på enkelte år. Både Industriens Pension og Pensiondanmark står rigtig godt rustet med mange forskellige typer af investeringer, og den kombination forventes også at kunne levere solide resultater på den lange bane fremover.

Hvor meget er din opsparing vokset i 2024?

Tallene herover er baseret på et gennemsnitligt medlem, og de kan derfor variere fra medlem til medlem. Du kan tjekke din egen pensionsopsparing i app'en fra dit pensionselskab. Her kan du for eksempel se:

- hvor meget du fik ind på pensionskontoen i 2024.
- hvor meget du i alt har sparet op.
- hvor meget du får udbetalt, når du går på pension.

Du kan også få det fulde overblik ved at logge ind på dit pensionselskabs hjemmeside. I Industriens Pension logger du ind på 'Min side' på industrienspension.dk, og i Pensiondanmark logger du ind på pension.dk.

Ligeledes kan du få adgang til dine oplysninger via pensionselskabernes apps, som du finder på App Store eller Google Play.

3F ODENSE TRANSPORT

INDKALDER TIL ORDINÆR AFDELINGS-GENERALFORSAMLING 2025

Tirsdag 25. marts 2025 klokken 18.30 i afdelingens lokaler på Skibhusvej 52B, 2. sal.

Dagsorden

Dagsorden i henhold til vedtægterne.

Forslag, som skal behandles på generalforsamlingen, skal indsendes skriftligt til bestyrelsen senest syv dage før generalforsamlingen i henhold til afdelingens vedtægter (§ 10, stk. 5).

Gyldigt ID skal forevises på forlangende. Se mere om generalforsamlingen på www.3f.dk/odense-transport.

Endelig dagsorden, beretning med mere vil være tilgængelig på afdelingens hjemmeside fra 11. marts 2025.

På bestyrelsens vegne,
Jørgen Sørensen, formand

Det, du ikke ser:
SLUMLEJREN I PADBORG

Lyt til den nye spændende podcastserie fra **Fagbladet 3F**.

Find den der, hvor du plejer at lytte til podcast.

F fagbladet 3F

3F Superliga

Tekst
Frederik Aagaard Zeuthen
frederik.zeuthen@3f.dk
+
Foto
Tobias Nicolai

Tonni Adamsens rejse til 3F Superliga har været alt andet end traditionel. Efter flere år i de lavere rækker kom han som 27-årig til Silkeborg IF. Arbejdsglæden har været afgørende for hans rejse.

“H **EJ TONNI!** Du mangler da bare lige en vinduespudser-spand”.
Én af sæsonens bedste målskorere, Tonni Adamsen, sidder i foyeren til Jysk Park, Silkeborg IF's hjemmebane, og snakker med Fagbladet 3F's journalist. Han griner over bemærkningen fra holdkammeraten.

30-årige Tonni Adamsens vej til 3F Superliga er ikke som de flestes. Faktisk var han længe i tvivl om, om han skulle leve af at spille fodbold, og arbejdede på et tidspunkt som vinduespudser. Det er en fortid, Tonni Adamsen har fortalt om flere gange, og han understreger:
– Jeg er meget stolt af min baggrund og min vej hertil. Jeg tror bare, at når man bliver ved med at snakke om de samme ting hele tiden, så vil man gerne snakke om nogle nye ting på et tidspunkt. Det tror jeg er ret naturligt, siger Tonni Adamsen.

Tonni Adamsen spillede i flere år i Danmarks anden- og tredjebedste række, og som 27-årig kom han til at spille i 3F Superliga med et skifte til Silkeborg IF. Og han er ikke i tvivl om, hvad der er det allervigtigste for, at han er nået hertil. Det er arbejdsglæden, glæden ved at spille fodbold. Det er jo glæden ved fodbold, der gør, man har lyst til at arbejde hårdt for at nå så langt, man overhovedet kan, siger han.

Men fodbold handler ikke kun om kampene. Tonni Adamsen betoner, hvor vigtigt det er at arbejde med detaljerne og være klar fysisk og mentalt.

- Der er jo mange, der kun ser, at vi spiller kampe. Men der ligger meget hårdt arbejde og mange kilometer bag at komme i den bedst mulige form for at kunne præstere, siger Tonni Adamsen.

For Adamsen spiller det sociale liv på holdet også en stor rolle. Følelsen af fællesskab og humoren blandt spillerne er en vigtig del af hans hverdag som professionel. Han beskriver, hvordan snakken ved kaffemaskinerne eller en hurtig bemærkning fra en holdkammerat kan gøre meget for stemningen på en lang dag.

- Der er mange, der snakker med hinanden og lige får en sludder for en sludder. Der er også mange kaffemaskiner på få kvadratmeter, siger Tonni Adamsen og sender et blik mod kaffemaskinen, der

**Jeg tager da æren,
når den kommer.
Jeg er bare blevet
bedre til at huske
på, at jeg har et
hold bag mig.**

TONNI ADAMSEN
Angriber, Silkeborg IF

fylder en lille væg i den store foyer, og som tydeligt er leveret af en af klubbens sponsorer.

Intet behov for at være et dumt svin

En af Tonni Adamsens tidligere ungdomstrænere har engang udtalt, at han var i tvivl, om Tonni Adamsen havde det dumme svin i sig, der skulle til for at blive professionel fodboldspiller.

Da Tonni Adamsen får det genfortalt, kigger han først lidt overrasket op, inden han svarer.

- Det har jeg faktisk ikke hørt før. Men det føler jeg aldrig, jeg har haft brug for at være. Men jeg har da fået mine gule kort, siger Tonni Adamsen, mens han slår en latter op.

Det var især i sine yngre dage, og Tonni Adamsen mener, at han med tiden har lært mere om at udnytte sine ressourcer bedre. Han fremhæver vigtigheden af tålmodighed og evnen til at arbejde sammen med sine holdkammerater.

Som angriber oplever han ofte at få æren for målene, men han er blevet bedre til at huske, at det er et holdspil.

- Jeg tager da æren, når den kommer. Jeg er bare blevet bedre til at huske på, at jeg har et hold bag mig. Anden-, tredje- og fjerdesidste fod er lige så vigtige. Jeg scorer jo også på straffe, som er begået mod andre, siger Tonni Adamsen.

Og det er netop dét, der gør fodbold så specielt for ham.

- Men der er heldigvis plads til begge dele i fodbolden. Det er fedt, afslutter han. ■

**SÅDAN KOMMER
DU MED TIL KAMP**

Fri adgang

Der er fri adgang til alle kampe i 3F Superliga for medlemmer af 3F.

Læs mere på www.3f.dk/superliga om, hvordan du kommer med til kamp.

BASTA

66 I MIN VERDEN ER TRUMP

LÆS ARTIKLEN HER:

EN FANTAST, EN FASCIST, OG EN ANTI- DEMOKRAT

Finn Engel Rasmussen,

61 år, servicearbejder i produktionen hos motorproducenten Man Energy Solutions i Københavns Sydhavn.

– Altså, han siger, at han kæmper for den lille mands sag, men hvis du kigger på dem, der stod lige bag ham til indsættelsestalen, så var det alle de store oligarker. Det viser lidt om, hvad han prioriterer mest – det er **“MONEY TALKS”** før noget andet.

DET SKAL VÆRE NEMMERE AT VÆRE BÅDE FORÆLDER OG BYGNINGSARBEJDER

Vi skal holde til et langt liv på arbejdsmarkedet, og samtidig skal vi leve et godt liv, mens vi gør det. Desværre er vi langt fra i mål i byggebranchen. Det er det vigtigste at få gjort noget ved for størstedelen af vores medlemmer frem mod overenskomstforhandlingerne.

DET ER SVÆRT at få hverdagen til at hænge sammen for mange familier i Danmark. Meget skal gå op i en højere enhed. Det stiller store krav til os alle. Og vi skal spørge os selv, om vores overenskomster er fulgt med udviklingen i det moderne familieliv.

I vores forberedelser til overenskomstforhandlingerne er det desværre gået op for mig, at det nok ikke er tilfældet. Det har nemlig gjort stort indtryk på mig, hvor mange gode kollegaer der i bund og grund bare ønsker mere tid med deres familier.

Derfor gør det også ekstra ondt, når man som bygningsarbejder aldrig eller sjældent kan aflevere sine børn i institution og hver eftermiddag sidder i kø på motorvejen i stedet for at hente sine børn. Eller når man ikke, modsat i andre brancher, kan være fleksibel, når det brænder på derhjemme, eller der er fastelavnsarrangement i børnenes institution.

Det samme gør sig gældende, når vi bliver bange for, om kroppen mon kan holde til et langt liv på arbejdsmarkedet.

Tiden med vores børn får vi aldrig igen, når først den er gået. Det tror jeg, at de

Af
CLAUS VON ELLING
Formand for Byggegruppen i 3F

“

**Tiden med
vores børn får vi
aldrig igen. (...)
Det tror jeg, at de
yngre generationer
har regnet ud.**

yngre generationer har regnet ud, og hatten af for det. Meget har ændret sig, siden jeg selv havde små børn, og jeg forstår dem til fulde.

Jeg synes, vi er kommet langt i at modernisere forholdene i vores overenskomster. Det er jo helt fantastisk, at langt flere fædre tager barsel og prioriterer den første tid med deres børn, efter vi har forbedret vilkårene ved de seneste års overenskomstforhandlinger. Ligesom vi i dag har barnets sygedage og børneomsorgsdage i vores overenskomster.

Men vi er ikke i mål, og jeg håber, at vi kan finde løsninger, som sikrer, at man både kan være moderne familiefar eller -mor og bygningsarbejder på én og samme tid.

Overenskomsten danner rammen for arbejdslivet, og arbejdslivet rammen for resten af vores liv. Alt det, der virkelig tæller: Fodbold med vennerne og at tumle med børnebørnene. Vores fritid og familie.

Vores overenskomster skal afspejle det liv, vi ønsker at leve. Derfor går vi til disse forhandlinger med en umage og dedikation for at lægge et sundt og godt fundament for den næste fremtid. En fremtid med plads til livet på arbejdspladsen og i fritiden med familien. ■

*Vi laver sikkerhedssko som er lige
så gode at gå i som almindelige sko!*

AIRTOX®